

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

OMEGE TAGOKNAK:	ELŐFIZETŐKNEK:
NEGYEDÉVRE 16 P	NEGYEDÉVRE 22 P
FÉLÉVRE 30 P	FÉLÉVRE 40 P

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET TULAJDONA

AZ EGYESÜLETI TANÁCS FELÜGYELETE ALATT

A KIADÁSÉRT FELELŐS: MUTSCHENBACHER EMIL DR.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DÖRCHUG TIBOR

SEGÉDSZERKESZTŐ: VERMES ANDRÁS

SZERKESZTŐSÉG:

BUDAPEST, IX., KÖZTELEK-UTCA 8. — TELEFON: 187-954

KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST, IX., ÖLLŐI-ÚT 26. — TELEFON: 189-932

POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CEKKSZÁMLA SZÁMA: 26,576

„Mefogyva bár, de törve nem...”

A háborús viszonyok következtében már évek óta egyre fokozottabb mértékben kell a papírossal takarékoskodnunk s az illetékes hatóságok részéről kiadott korlátozó rendelkezéseknek megfelelően, fokozatosan csökkentettük lapunk oldal-terjedelmét.

A hivatalos lap július 14-i számában megjelent 11.500. M. E. számú kormányrendelet azonban minden eddigin túlmenő újabb korlátozást írt elő, amidőn 8. §-ában az időszaki szaklapok egy-egy számának oldalterjedelmét úgy állapította meg, hogy „ha az illető lapnak a rendelet kihirdetése napján, vagy azt közvetlenül megelőzően megjelent legutolsó lapszáma 16-22 oldal terjedelmű volt, úgy a jövőben legfeljebb 12 oldal, ha pedig 24-30 oldal terjedelmű volt, a jövőben legfeljebb 16 oldal terjedelemben jelenhetik meg”.

Lapunk egy-egy heti számának eddig kormányhatóságilag engedélyezett legnagyobb oldal-terjedelme 26 oldal volt, ami a békebeli terjedelemben képest már szintén lényeges, 50%-os csökkentést jelentett. Mégis igyekeztünk, amikor csak lehetett, önkéntes takarékoskodással még ennél is fokozottabb mértékben alkalmazkodni a kiadott terjedelemlimitáló rendelkezések célzatához s ezért a nyári időszak beállta óta lapunk terjedelmét önként 16-20 oldalra csökkentettük. Ezzel az önkéntes áldozattal és takarékoskodással azonban ugyancsak megjártuk. Ha ugyanis az engedélyezett lapterjedelmet teljesen kihasználtuk volna, lapunk máától kezdve 16 oldalon jelenhetné meg. De mivel hatósági kényszer nélkül, önként igyekeztünk a papírossal takarékoskodni, a rendelet értelmében máától kezdve lapunk egyes számai 12 oldalra zsugorodnak össze.

Öszinte sajnálkozással hozzuk ezt a fájdalmas hírt olvasóink táborának tudomására, mert hiszen a most előírt terjedelemsökkentés oly nagymértékű, hogy egyelőre magunk sem tudjuk, miként sikerül vele úgy megbirkóznunk, hogy a hétről-hétre közölhető szellemi anyagnak ez a mennyiségi korlátozása ne jelentse egyúttal lapunk eddigi színvonalának alábbszállását. Ebből a féltéveszázadnál hosszabb idő fáradtságos munkájával elért és — nyugodtan állíthatjuk — európai, sőt világviszonylatban is a mezőgazdasági szakajtó legkiválóbb tényezőivel egyensúlyt tartó színvonalból ugyanis, amíg csak tehetjük, semmiképpen sem akarnánk engedni, egyrészt eddigi híven megőrzött hagyományainkra, másrészt a magyar gazdaközönsséggel szemben érzett kötelezettségünkre való tekintettel.

Törekvésünk tehát arra irányul, hogy lapunk megfogyatkozott terjedelmében is töretlenül betölthesse hivatását, amely a jelenlegi súlyos időkben még fokozottabb jelentőségűvé vált. Hiszen a mezőgazdasági termelés munkájának minél szakszerűbb és minél eredményesebb folyta-

tása a fegyveres szolgálattal egyenrangú honvédelmi feladat. A gazda pedig a mai kötött, irányított gazdálkodásban ennek a feladatának csak úgy tehet eleget, ha szakajtója útján az irányító szervek rendelkezéseiről s egyéb fontos közlendőiről gyorsan, híven és pontosan értesül, másrészt a korszerű gazdálkodásra és a rendkívüli viszonyokhoz való alkalmazkodásra irányuló útbaigatásokat, tanácsokat és tájékoztatást is a legilletékesebb elméleti és gyakorlati szakemberek tudásának, tapasztalatainak gazdag tárházából a legszakszerűbb közvetítéssel és idejében szerezheti meg.

Voltaképpen úgy áll a dolog, hogy a megsokasodott feladatok miatt a békeviszonyokhoz képest nem kevesebb, hanem inkább több volna a mondanivalónk olvasóközönységünk számára. Az idők parancsa tehát egyfelől a lapterjedelem növelését sürgetné, másfelől pedig az anyaggal való fokozott takarékoskodást, papirkészleteinknek minél hosszabb időre való, előrelátó beosztását követeli meg. Igyekeztünk kell ezt a két ellentétes szempontot lehetőség szerint összeegyeztetni. Ehhez a törekvésünkhöz kérjük egyrészt hűségess munkatársaink hathatós segítségét, másrészt pedig a régi, megszokott formákhoz és terjedelemben érthető módon ragaszkodó olvasóközönységünk megértő hozzájárulását.

Elsősorban műszaki téren törekszünk a csökkent terjedelemben alkalmazkodni s a külső ruházatot is hozzászabni a testi méretek kényszerű, de remélhetőleg csak ideiglenes jellegű összezsugorodásához. Ezért kisebbítettük meg lapunk régi, megszokott fejlécét, ezért térünk át egyes rovatainknak, mint pl. a „Vegyesek”-nek, a „Levélsekreány”-nek, a „Könyvismertetések”-nek, a „Gazdaközönység köréből”-nek és a „Gazdatársadalmi mozgalmak”-nak kisebb betűvel való szedésére s ezért vagyunk kénytelenek hirdetési rovatumk eddigi méreteit is bizonyos korlátozásoknak alávetni. Mindez azonban még távolról sem elegendő arra, hogy lapunk eddigi terjedelmének csökkentését kiegyensúlyozza s az eddig hétről-hétre közölt cikk- és híryanagnak harmadrészel kisebb lapterületen való változatlan közlését lehetővé tegye.

Ezért csökkentenünk kell az egyes szakcikkek terjedelmét is. Arra kérjük kedves munkatársainkat, hogy alkalmazkodva az adott lehetőségekhez, minél rövidebben írják meg közlendőiket, mert csak ilyen rövid és tömör cikkek segítségével tudjuk lapunk tartalmának eddig megszokott gazdag változatosságát, valamint időszerűségét is fenntartani. Bár jól tudjuk, hogy a „Törvények és rendeletek” rovatában közöltekre a gyakorlati gazdának mily gyakran s mennyire a részletekbe menően van szüksége, mégis kénytelenek leszünk csak a legszorosabban vett mező-

TARTALOM:

„Mefogyva bár, de törve nem...” (M. E. dr.)

Hozzászólás a „Több televényt,” című cikkhez. (István dr.)

A Meteorológiai Intézet új földművelésügyi meteorológiai osztálya. (Fáth Ferenc dr.)

Törvények és rendeletek.

Könyvismertetés.

Vegyes közlemények.

A gabona- és terménypiac helyzete.

Állatpiaci szemle.

Tőzsde, kereskedelem.

Melléklet: A „Köztelek” 1944. évi I. félévének tartalomjegyzéke.

gazdasági vonatkozású rendelkezéseknek az eddiginél kivonatossabb formában való közlésére szorítkozni. Ugyancsak meg kell rövidítenünk a „Vegyesek” rovatában közölt híradásokat is, az eddig szokásos személyi vonatkozású méltatásoknak kényszerű mellőzésével. Végül „Tőzsde” rovatunkban a rendeletekkel szabályozott változatlan árjegyzéseket részletesen csak havonként egyszer, minden hónap első számában közölhetjük, a következő számokban pedig utalunk a rendelethez és arra, hogy melyik lapszámunkban jelent meg annak ismertetése. Ezért ajánlatos lesz a részletesebb árkölést tartalmazó lapszámokat megőrizni. A változó árjegyzéseket természetesen ezentúl is minden számban közreadjuk, persze lehetőleg takarékoskodva a helytel szövegben és nyomdai beosztásban egyaránt.

Az elmondottakból láthatják olvasóink, hogy minden igyekezetünkkel azon vagyunk, hogy a lapunk terjedelmének korlátozásához való kötelező alkalmazkodás mellett lehetőleg ugyanannyit nyújtsunk olvasóinknak, mint amennyit lapunktól eddig is megszoktak. Ha a termelési érdekből mellőzhető közérdekű közleményeket mégsem sikerülne az egyszerre nagyon is szűkre szabott keretek közé szorítanunk: bíznunk benne, hogy az illetékes tényezőknél megértésre találunk olyan kiegyenlítés érdekében, amely összeegyezteti a magyar barázda, a falvak és puszták dolgos népe közérdekből szükséges és alapos tájékoztatásának szempontjait a takarékoskodási érdekekkel. Abban pedig a rendületlen köteleességteljesítés tudatával szentül hiszünk, hogy a terjedelemben megfogyatkozott „Köztelek” körül továbbra is gyarapodni fog hűségess olvasóink tábora, amelyért s amelynek nélkülözhetetlen támogatásával kívánjuk minden nehézség ellenére továbbra is Széchenyi szellemében folytatni hírközlő, oktató, felvilágosító, segítő, a többet és jobbat termelésre buzdító hon- és gazdavidelmi munkánkat.

M. E. dr.

Több mint egy évtizede csáváz a magyar gazda

Abavit-tal.

Gyártja a Schering R.-T.

Forgalomba hozza a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Növényvédelmi-osztálya

Budapest, VI., Eötvös-utca 25/a. szám.

Mai számunk 12 oldal

E szám ára 1-80 pengő

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Surányi János dr.

Hozzászólás

a „Több televényt!” című cikkhez.

Írta: Pó István dr. m. kir. kísérletügyi adjunktus.

Béky László a „Köztelek” Idei 25. számában a hazai búzatermesztés helyzetével és mikénti kialakulásával foglalkozva, a többek közt ezt írta: „Hazánkban alig van olyan szántóföld, amelyikben elegendő volna a televény... Egész mezőgazdaságunk egyik legfontosabb és legsürgősebb tennivalója szántóföldeink televénytartalmának lehető leggyorsabb megnövelése és fenntartása”. Erre „új eljárást kell alkalmazni. Ez az eljárás a búzának közvetlenül istállótrágyázott földbe való vetése”. Abból a célból, hogy „minél kisebb területen minél több búzaszem és főként minél több szalma legyen természetű.”

Szóval most, amikor Cserhdtől kezdve minden növénytermesztési szakemberünk küzdött az ellen, hogy friss trágyába vesse a gazda búzáját és e felszázados küzdelemnek ma már megis van az az eredménye, hogy már csak elvétve találkozunk hazánkban a búzának friss trágyába történő vetésével, most térjünk ismét vissza, mint „új eljárás”-ra, „a búzának közvetlenül istállótrágyázott földbe való vetése”-re?

Igen, állítja Béky a következő érveléssel: „A multban a gabonaféléket jóformán tilos volt közvetlenül istállótrágyázott földbe vetni, mert ha abba vetették, főként a búzánál, könnyen megdőlés, rozsdás és megszorulás következett be. A rozsdás az utóbbi időben — bizonyára a nemesített fajták ellenállóképesége folytán — kevésbé veszélyes. A rozsdás háttérbeszorulásával és a korai aratás következtében a megszorulás veszedelme is csökkent”.

Csökkent Béky szerint a megdőlés veszedelme is, mert Fleischmann nemesített viharbúzájának „szalmája annyira szilárd, hogy semmiféle időjárás következtében nem dől meg”. Mégis ez a búza is megdőlhet, ha friss trágyába vetjük, mint azt maga Fleischmann a „Köztelek” ezévi 27. számában megjelent hozzászólásában megállapította: „A szalmaszilárdság csak jól összehangolt táplálkozás-kor érvényesül, míg pl. az egyoldalú nitrogéntúladagolás e tulajdonságot elronthatja.”

Fleischmann szerint továbbá: „A viharbúza nemesítése koránt sincs befejezve.” De tegyük fel, hogy neki és más nemesítőinknek sikerül — nagy- és kisgazdaságaink részére egyaránt — annyira rozsdálló, szilárd szalmájú és koránérő búzákat előállítani, hogy tökéletes biztossággal vehetők friss trágyába, akkor is *teljesnek kell mondanunk azt az elgondolást, hogy a búzát friss trágyába vessük.*

Annak, hogy a búzát ne vessük friss trágyába, nemcsak az az egy oka van, amelyet Béky felhozott és amelyet éppen idéztem. Vannak még egyéb gátló okok. Közülük a legfontosabbakat az alábbiakban tömören összefoglalom.

A búza vetését friss trágyába abból a főkből is kárhoztatták mindig, mert az istállótrágya gyomosít. A kalászosok amúgyis gyomzaporítók. Ebből az okból is ne a gyomosító búza alá, hanem gyomirtó növények alá adjuk az istállótrágyát.

Míg a közvetlenül búza alá adott istállótrágya hatása kétes, sokszor rossz is, addig a kukorica, burgonya, répa, repace, kender és nem pillangós takarmánynövényeink, különösen a csalamádé, stb. biztosan nagyobb eredménnyel hálálják meg a közvetlen trágyázást. És ha Béky arra hivatkozik, hogy a friss trágyába vetett búzával nemcsak ő, hanem „több úttörő gazdaságunk is jó sikert ért el”, erre csak azt válaszolhatjuk, hogy egy ilyen üzemi átállítást nem lehet csak *egy* termesztési év eredménye után elbírálni, hanem azt az *egész vetésciklus* végéig kell kísérni. És akkor ki fog tűnni, hogy amit a gazda a búzának istállótrágyázásával esetleg nyert a réven, azt biztosan elveszti a vámon. Azok a növények ugyanis, amelyek a friss trágyát a legjobban meghálálják, mint az éppen említett kapásaink, továbbá a kender, repace, csalamádé, stb., nemcsak kevesebbet fognak teremni, mint ha friss trágyába vetették volna, hanem kevesebb tarló- és

gyökérmaradványt fognak visszahagyni, kevesebb takarmányt is fognak adni. Vagyis az *esetleges szalmatermesztéssel ellentétben a talaj televénytartalmának növekedése kisebb lesz, mint ha az istállótrágyát a gazda oda adta volna, ahová elsősorban való: a trágyát legjobban megháláló gyomirtó növényei és nem kalászos alá!*

Tapasztalati tény az is, hogy a friss trágyába vetett növény a betegségre hajlamosabb válik, ha a trágyázás következtében a nitrogén-túlsúlyra jut, mint az búzatalajaink jórészen bekövetkezhetik.

Pl.: Roemer: „Die Züchtung resistenter Rassen der Kulturpflanzen” (Berlin, 1938.) munkájának 85. oldalán ezt írta: „Nagyjából minden táplálkozási folyamat, amelynél P-vel, de különösen K-val szemben a N-nél túlsúlyban, a növények ellenállóképeségét a betegségekkel szemben fokozza, viszont N-nek túlsúlyra jutása az ellenállóképeséget csökkenti.” Pedig az istállótrágya, különösen az első évben, leginkább N-hatást fejt ki és ezzel a harmonikus táplálkozást megzavarhatja.

A búzát sok helyen jórészt összelekerülő növények után vetik. Itt bajos lenne, kivált szárazságban, annak a kívánságnak eleget tenni, hogy vessük a búzát friss trágyába. De ott, ahol a búzát korán lekerülő növény után vetik, azaz ahol volna is idő a búza alá trágyázni, ott is a gyakorlat jobbnak tapasztalta — a talaj ereje és a vetésciklus szerint — a trágyát vagy a búza előveteménye alá adni, vagy két évvel a búza előtt trágyázni.

Amikor még nem ismert a gazda annyi takarmánynövényt, mint amennyit — elsősorban a volt magyarvári Országos M. Kir. Növénytermelési Kísérleti Állomás munkásságának köszönhetően — ma ismer, nagy divatja volt a zabosbüköny termesztésének. Friss trágyába tették és utána búzát vetettek. Cserhdti sok kísérlettel vette rá a gazdákat arra, hogy — a sovány talajoktól eltekintve — a jóformán sohasem elegendő istállótrágyát ne a zabosbüköny alá, hanem az azt jobban megháláló növények alá adják és helyette foszforsavtrágyával fokozzák a zabosbüköny termését és nitrogén-gyűjtését, amit az utónövény: a búza jobban meghálál, mint ha a zabosbüköny alá istállótrágyát adtak volna.

Es ha már a háború utáni időkre gondolunk, akkor miért ne gondoljuk azt, hogy a háború elmultával lesz megint bőven műtrágyánk? Már pedig a foszforsavtrágya egymaga is nemcsak a szemtermést szokta fokozni, de a szalmatermést is. Még jobb szalmatermelő a nitrogénműtrágya.

De tegyük fel, hogy nem lesz műtrágyánk. Akkor is a talaj televénytartalmát — szalma- és zöldtrágyán kívül — fokozhatjuk más úton-módon is. Egyik módjára: bővebb szalmájú búza termesztésére, illetve kinemesítésére, maga Béky mutatott rá. Felemlíthetem még a tőzegalmot és az alomptőlő növényeket. Ahol ezek nem állanak rendelkezésre, és és mélyrehatóly gyökérzetet fejlesztő pillangós virágú növények (amilyenek a lucerna, a ballacim, a somkóró, csillagfűrt, stb.) termesztése által — a talaj nitrogéntartalmának gyarapításával és a talaj mélyebb rétegeinek feltárásával karöltve — növelhetjük a búza szem- és szalmatermését és az utóbbival a talaj televénytartalmát is. Igazán ritka esetekben (pl. tevékellen talajokon a talajélet megindítására) vagy kivételes, különleges viszonyok közt lehet csak megokolt, hogy kalászos friss trágyába tegyünk. De ezt az eljárást általános követésre ajánlani mégsem lehet.

Azért sem, mert a búza az agyagtalajok növénye. E talajaink javarésztében pedig rendszerint van annyi televény, hogy legalább ezekre a talajokra nem lehet azt mondani, hogy „egyik legfontosabb és legsürgősebb” tennivalónk lenne rajtuk a búzát friss trágyába vetni. Sok agyagtalaj inkább a meszeszt szűkségeli. (Bővebben kifejtve I. Grábner Emil: „Szántóföldi növénytermesztés”, II. kiadás, 48 oldal.)

Elsősorban foszforsav-, sok esetben nitrogénműtrágya, a nagyon kötött vagy az összetömdésre hajlamos, savanyú agyagtalajokon meszesz kell a búzának, nempedig friss trágya!

Nemcsak a szalmánk kevés ma, hanem a takarmány is. Ezért térjünk talán vissza a tarlólegetőre? Drága legető lenne ez, olyan drága, mint a búzának friss trágyába vetésével esetleg nyert szalmatermelés.

IDŐJÁRÁS és ÉGHAJLAT.

Rovatvezető: Réthly Antal dr.

A Meteorológiai Intézet új földművelésügyi meteorológiai osztálya.

Írta: Fáy Péter dr. m. kir. osztály-meteorológus.

A M. Kir. Országos Meteorológiai és Földmagnességi Intézet 1944 június 1-én új osztályt bocsátott. A földművelésügyi miniszter az intézet igazgatóságának előterjesztésére megengedte, hogy az intézet keretén belül egy új osztály létesüljön a földművelésügyi meteorológiai kutatások céljára. Amikor az agro-meteorológiai vonatkozású hivatalos kutató szervek a megalakulását bejeletem a „Köztelek” olvasóinak, mindegyikük háttal köszönettel fordult mindazokhoz, akik cselekvő munkájukkal és nemcsak a földművelésügyi és a mezőgazdaság közötti kapcsolatoknak most már szervezett keretek között történő terjesztését és szeretném röviden vázolni azokat a célokat, amelyeknek megvalósítását a mezőgazdaság-meteorológiai osztály maga elvégzi.

A kezdeményezés Réthly Antal dr.-nak, a Meteorológiai Intézet volt igazgatójának a nevéhez fűződik, aki már egy évtizeddel ezelőtt felismerte egy olyan tudományos szerv létrehozásának szükségességét, amely hivatott módszeresen és tervszerűen keresni a meteorológia és a földművelés egyes ágai közötti kapcsolatokat. E végül 1942-ben külföldi tanulmányútra küldött és továbbra is megbízott azzal, hogy az idevágó szakirodalmat alaposan tanulmányozza. Személyes vezetésével batorított és támogatott munkáiban. 1943-ban már részletes tervet és előterjesztést nyújtott be a földművelésügyi miniszternek az új osztály megalakítására vonatkozóan, amelyet illetékes helyen a legnagyobb megértéssel és jóindulattal fogadtak. A „Köztelek” ez évi január hó 30-i számában (111–112. old.) az agro-meteorológiai kutatás nagy fontosságáról írott cikkében mintegy munkatervet találunk az esetleg létesítendő osztály részére. Öröndetes, hogy Réthly Antal dr. egyetemi tanár, meteorológiai intézeti igazgatói működésének utolsó hónapjában a földművelésügyi miniszter május 16-án kelt 545.171/1944. XI. 1. sz. rendeletével hozzájárult a javasolt „agrometeorológiai osztály” létesítéséhez. Az intézet további működésére oly nagy jelentőségű miniszteri rendeletet Konkoly Thege Sándor dr. államtitkár írta alá. Aujezsky László dr. egyetemi magántanár, a Meteorológiai Intézet megbízotti igazgatója az átvett örökséget gyümölcsözően fogja felhasználni a tudomány fejlesztésére és hazánk mezőgazdasági termelése érdekében. Az ő feladatává vált a miniszteri rendelet végrehajtása és az új osztály mielőbbi megszervezése.

Igy került sor 1944 június 1-én a M. Kir. Országos Meteorológiai és Földmagnességi Intézet földművelésügyi meteorológiai osztályának felállítására. Egyelőre a legnagyobb háborús nehézségek közepette csak kis létszámmal, de azzal a szilárd elhatározással és erős akarással, hogy minden lehetőleg meg fog tenni a kitzított cél elérésére, amely mind tudományos, mind gyakorlati vonatkozásban kétségbevonhatatlanul nemzeti érdek.

Bizonyos, hogy a mezőgazdaságtudomány korszerű fejlődése mintegy magával hozta és önmagából kitermelte a gondolatot, mint szükségszerűség: *komoly haladást tenni csak akkor lehet, ha a földművelés a meteorológiát is bevonja, mint alkalmazott tudományt, kutatási területét, mégis talán nem lesz érdektelen — éppen a „Köztelek” hasábjain — megemlékezni a „Köztelek”-ben sorozatosan megjelent cikkekről és értekezésekről, amelyek a gondolat terjesztői és előharcosai voltak, hogy ezzel is kifejezzem őszinte hálámat a cikkíróknak, a rovatvezetőknek és a szerkesztőségnek. Ugyancsak külön meg kell emlékeznem az Országos Magyar Gazdasági Egyesület mindenkor hathatós támogatásáról is.*

Mi tehát a Meteorológiai Intézet újonnan meginduló földművelési meteorológiai osztályának

MEZŐGAZDASÁGOK ÉRTÉKESÍTŐ ÉS BESZERZŐ IRODÁJA

Budapest, VII., Károly király-út 1. szám.

Sürgönycím: Mébiró Budapest.

Mezőgazdaságok budapesti érdeke és

VEZÉRKÉPVISELETE.

Kereskedelmi és jogi osztály. Hadüzemi szállítások.

Délvidéki Hőközpont.

Pomogyi Délvidéki Általános Kereskedelmi Ügynökség

SZABADKA, Rudács-utca 1.

Elvállalja uradalmak, gazdaságok, hadüzemi önellátási csoportok budapesti kereskedelmi és hivatali érdekképviseletét. Az összes mezőgazdasági termékek értékesítése. Gazdaságok összes szükségleteinek beszerzése.

Budapesti ügyek gyors, szakosított elintézése. Mezőgazdasági cikkeknek ipari cikkekre történő átcserelése. Export-import összeköttetések létesítése. Termények nagyvásártelpei, budapesti nyílt üzletbeni bizományi értékesítése. Gazdaságok központi könyv- és irodavezetése. Gazdaságok irányítása.

Öskeresztény cég.

Németországi gyakorlat szervezésben és a gazdasági ügymenetben.

Szíves megkeresésre kimerítő levélbeni tájékoztatás.

célja és törekvése! Ezt szeretném röviden a gazdaközönség elé tárni azzal a kéréssel, fogadják szeretettel és megértéssel és azzal az őszinte jóindulatú bírálattal, amelynek célja a javítás. Kérem a szakembereket, hogy a „Köztelek” hasábjain szóljanak hozzá, abba kapcsolódjanak bele, hogy éppen a „Köztelek”, amely a törekvésnek első képviselője volt, most már a helyes kifejlődésnek legyen hordozója.

A földművelésügyi meteorológiai kutatások alapanyagát a meteorológiai és növényfejlődési megfigyelések, valamint a talajszerkezeti adatok alkotják.

Meteorológiai megfigyelések már hosszú múltra tekintenek vissza és az időtartam hosszúságát tekintve, teljesen kielégítők. A földművelésügyi meteorológia szempontjából azonban nem megfelelő az adatok eddigi — tisztán meteorológiai céllal történt — csoportosítása.

Minden növény életében ugyanis szakaszosság van. Kultúrnövényeink általában 4-5 fejlődési szakaszon mennek keresztül. Az egyes szakaszok — például a esirázástól a szárhaszókésig, vagy a rügyezésről a virágzásig — a növény egészen más követelményeket támaszt az időjárás különböző elemeivel, a csapadékkal, hőmérséklettel, nedvességgel, napsütéssel, széllel, stb. szemben, mint például a szem- vagy gyümölcsérés szakasza alatt. A növény fejlődésének szakaszossága a különböző fajknál, még ugyanazon családkba tartozó növények között is, nagyon különböző. Függ azonkívül az éghajlattól és ugyanazon éghajlat alatt az időjárástól is. Ezek a szakaszok egymástól — könnyebben vagy nehezebben — elválásztatók, néha éppen a meteorológiai jellemzők, illetve a növény által mutatott meteorológiai vonatkozású követelmények segítségével. Tegyük fel példaképpen, hogy két egymástól eltérő fejlődési szakasz közül az első sok csapadékot és kevés meleget, a második kevés csapadékot és sok meleget kíván. Egyáltalán nem volna célravezető, ha a két szakaszt egybefoglalnók és akár a csapadékkal, akár a hőmérséklettel szemben mutatott igényüket együtt vizsgálók, mert ha a csapadék és hőmérséklet kedvező volt a növényre az első szakaszban, ugyanaz kedvezőtlen a másodikban és így a helyes összefüggés (koreláció) nem állapítható meg.

Szükséges tehát, hogy az egyes fejlődési szakaszokra külön-külön állapítsunk meg az egyes időjárási elemekkel szemben a növény által támasztott követelményeket, például a csapadékmennyiség legkedvezőbb értékét, illetve azt a legnagyobb és legkisebb mennyiséget, amelyen belül a növény fejlődése még nem áll meg, illetve nem hanyatl, azaz amely értékekben belül a növény még egyáltalán termeszthető.

Ennek megfelelően a földművelésügyi meteorológiai osztály egyik feladata az időjárási elemek adatainak új, a fejlődési szakaszoknak megfelelő csoportosítása.

Új szempontból kell feldolgozni például a hőmérsékletet is. A hőmérséklet havi középértéke alig használható, már csak azért sem, mert a fejlődési szakaszok nincsenek a naptári hónapokhoz kötve. Egyébként is sokkal nagyobb jelentőségűek az ingadozások és szélső értékek. Rendelkezésünkre állnak a gyakorisági értékek is, például a fagyos napok száma. Rend szerint azonban ezek sem használhatók fel bizonyos átalakítások és átcsoportosítások nélkül, mert a növény különböző fejlődési szakaszaiban maga szabja meg azt a legalacsonyabb, illetve legmagasabb értéket, amelyen alul, illetve felül a növény már kárt szenved. Hasonló esetben állunk szemben a többi meteorológiai elemnél is.

A meteorológiai elemek újszerű feldolgozásán és csoportosításán kívül — mintegy ezt megelőzőve — a földművelésügyi meteorológiai osztály feladata megfelelő gazdasági ismeretek, kísérletek és növényfejlődési megfigyelések birtokában, megállapítani az egyes vizsgálat alá vett növények fejlődésének szakaszait, ezek átlagos hosszúságát, kezdeti és befejező határidejét, ezek gyakoriságát, stb.

Kétségtelen az is, hogy emellett új, sajátlagos meteorológiai megfigyelések is szükségesek válnak, elsősorban mikroklimatológiai megfigyelések, a növényzet közvetlen közelében: talajhőmérséklet, kisugárzás és besugárzás a talajon a különböző talajfajták fölött, a talaj nedvessége és párolgása növényzettel borított és csupasz talajon, a talaj fölötti hőmérséklet különböző magasságokban, stb. Természetesen ezeknek a méréseknek a megfelelő növényfejlődési megfigyelésekkel párhuzamosan kell történniük.

Tervezte az osztály egyes kísérleti tereknek a mikroklimatológiai elemek szempontjából való felmérését, térképezését, hogy ezzel megfelelő alapot teremtsen a további mikroklimatológiai vizsgálatok számára. A legmegfelelőbb terep volna egy-egy lehetőleg változatos domborzatú, különböző talajszelvényekkel rendelkező terület, amely természetesen a további mérésekre és kísérletekre mindenkor rendelkezésre áll, könnyen megközelíthető és a meteorológus számára hosszabb — egy-két hetes — állandó ott tartózkodásra is be van rendezve. Természetesen a hely megválasztásánál elsőrendű követelmény, hogy az lehetőleg az ország egy-egy nagyobb területének éghajlati adottságait képviselje.

Az egyes kijelölt és rendelkezésre álló kísérleti tereknek elsősorban a következő térképek elkészítésére kerülne sor:

1. Pontos és részletes domborzati térkép $\frac{1}{4}$ -m-es szintvonalakkal.
 2. Növénytermesztési térkép az egyes táblákban a tenyészidők és fejlődési szakaszok feltüntetésével (évenként ismétlődő térkép, később megállapítandó technikai kivitelben).
 3. Talajhőmérsékleti térkép (a lehetőség szerinti mélységig 0, 5, 10, 20, 30, 50 cm-es, stb. hőmérőkkel évenként többször, de legalább minden évszakban egyszer).
 4. Kisugárzás-hőmérsékleti minimum térkép (5 em magasságban a talaj fölött, évenként többször, de legalább minden évszakban egyszer).
 5. Talajvízháztartási térkép (talajnedvesség, csapadék és párolgás egyesített térképe később megbeszélendő kivitelben és módon).
- Mindezeknek az adatoknak a birtokában láthat hozzá az osztály tulajdonképpen céljának megvalósításához, azaz a növényi élet és a meteorológiai körülmények közötti kapcsolatok kutatásához, hogy ezekből kellően megalapozott gyakorlati tanulságokat vonhasson le.

(A Rovatvezető megjegyzése). Igaz örömmel jelentem meg Fáthy Ferenc dr. m. kir. osztály-meteorológus cikkét a Meteorológiai Intézet új osztályának megszületéséről. Amikor januárban a „Köztelek”-ben az „Agrármeteorológiai kutatás”-ról írott cikkem megjelent, már annyira előrehaladott volt annak megszervezése, illetve felállítása valószínűsége, hogy bizony számíthatam az új osztálynak a közelben való megszületésére.

Gazdaérdekeket szolgál, ha biztosításait a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél adja fel. Gazdák alapították, gazdák vezetik! Kartelen kívül. (Tűz-, jég-, állat-, élet- stb. biztosítás.)

sére. Hála Spargely Imre dr. miniszteri tanácsosnak, a Mezőgazdasági Tudományos és Kísérleti Intézmények főosztályának vezetője általa a meteorológia iránt mindenkor tanúsított nagy megértésének, végre májusban megtörtént a döntés és előterjesztésemre a miniszter megadta hozzájárulását az új „Agrómeteorológiai osztály” felállításához. Nagy lépés ez az intézet további fejlődését tekintve és igazán boldog vagyok, hogy sikerült végre azt megszületni látnom. Igazgatói működésem tíz éve alatt mindig fájlaltam, hogy a viszonyok nem értek meg egészen az osztály felállításához, de mindig arra törekedtem, hogy az intézet állomáshálózatának kiépítésében különös figyelemmel legyek a földművelés érdekeire és így ma már mindenképp kedvező körülmények között alakulhat meg az osztály.

Erre való szakember kinevezését lehetővé tette az Országos Ösztöndíjtanács, míg a földművelésügyi minisztérium a szükséges műszerek beszerzését évről-évre ugyancsak lehetővé tette. Hogy a legutóbb a földművelésügyi meteorológiai állományok felszerelése érdekében szükségessé vált újabb beszerzések már nem voltak eszközölhetők, annak, sajnos, az elfajult háború szabott gátat, mert a megrendelt műszerek nem érkezhettek meg. Remélem, hogy az új osztály működése az intézet új igazgatójának éppen olyan szívügye lesz, mint volt nekem annak létrehozása. Fialat, tetterős emberek találják csak meg a mai nehéz viszonyok között majd a módját annak, hogy a hazai földművelésügy érdekében minél nagyobb eredménnyel működhessék az osztály.

Vitakoztunk arról, hogy mi legyen az új osztály elnevezése? Annakidején az volt az álláspontom — és ezt tartom helyesnek ma is —, hogy ne legyen az „agrár” vagy „agro”-meteorológiai osztály. Az első németes, a másik latinus elnevezés. De talán ez volna még a kisebbik hiba. Nagyobb baj, hogy az „agro” szó a mezőgazdaságot jelenti, de nem foglalja magába a földművelés többi fontos ágait, így pl. az erdészetet is. A földművelési meteorológiát per analogiam „földművelésügyi minisztérium” tartom helyesnek, mert magába foglalja még azokat az ágakat is, amelyek a tárcához tartoznak, pl. erdészetet, kertészetet, szőlészetet, állattenyésztést, méhészetet, stb. ami azért is fontos, mert ezekkel kapcsolatban nagyon sok meteorológiai és klimatológiai — időjárási és éghajlati — kérdés merül fel. Igaz ugyan, hogy az „Organisation Météorologique Internationale”-ban „Agrármeteorológiai Bizottság” működik és így jogosult annak alapján az elnevezés is, mert nemzetközileg elfogadott és általában agrometeorológiai irodalom fejlődött ki és „nemzetközi agrometeorológiai könyvészet” is létezik. Talán leghelyesebb, ha az új osztály elnevezése magyarul „Földművelésügyi meteorológiai osztály” és ha idegen nyelven írunk erről, akkor használjuk az „Agro” vagy „Agrár” szót. Ez azonban már csak az én szerény véleményem. Hogy a gyakorlatban a Meteorológiai Intézet mit fog használni, azt csak az arra hivatott körök, elsősorban maga az intézet állapíthatja meg. Mindenesetre döntő az, hogy a földművelésügyi minisztérium a kiadott rendeletében az „Agrometeorológiai osztály” létesítéséhez járult hozzá. Jogilag tehát ezzel a dolog el is van döntve, de a lényegét az összefoglalóbb név alkalmazásával jobban fedjük. Fő az, hogy az új osztály a földművelésügy érdekében minél előbb eredményes munkát fejtson ki. Fáthy Ferenc dr. cikkében én javítottam át — beleegyezésével — a „mezőgazdaság” szót „földművelésügyi”-re, helyenkint pedig „agro”-ra.

Réthly Antal dr.

Kéményseprőnek is lehet molnár a fia

DE A **PORZOL** PÁCNÁK NEM LEHET PÁRJA!

ARZOLA VEGETÁRIKAI K.F.T. BUDAPEST 4 POSTAFIÓK 180

KÖNYVISMERTETÉS.

Üzemtani közlemények I. (A kolozsvári m. kir. mezőgazdasági főiskola üzemtani intézetének kiadványa.) A 32 nyomtatott oldal terjedelmű füzet két tanulmányt tartalmaz. Mindkét tanulmány kísérlet egy-egy tájék mezőgazdasági üzemének — az úgynevezett üzemi lapok segítségével gyűjtött — üzemstatistikai adatok alapján való ismertetésére. Az „Üzemi lapok Erdélyben” című tanulmány szerzői: *Farkas Árpád* mezőgazdasági főiskolai ny. r. tanár és *Biro György*. Először az üzemi lapok rendszerét ismertetik, kiemelve, hogy ezek révén sokkal több gazdaság üzemstatistikai adatait gyűjthetők össze, mint a sokkal nehezebb és ezért kevéssé elterjedt számtartásstatistika útján. Igaz viszont, hogy az üzemi lapokkal gyűjtött adatok egyes vonatkozásokban nem teljesen megbízhatók. Az adatgyűjtés sem lehet olyan sokoldalú, mint a számtartásstatistikai felvétel. Ennek ellenére — éppen azért, mert sok gazdaságra vonatkozó üzemstatistikai adat összegyűjtését teszi lehetővé — az üzemi lap alkalmaznak látszik egy-egy tájék gazdálkodásában elkövetett hibák feltárására és ennek alapján a gazdasági tanácsadás széleskörű kiterjesztésére. Szerzők az Erdélyi Gazdasági Egyesülettel karöltve Erdély több vármegyéjében ki is próbálták az üzemi lapok alkalmazását és ezek közül Udvarhely vármegye 52 községéből 38-nak az üzemi lapokból kiolvasható viszonyait ismertetik vázlatosan, megjelölve a hibák orvoslási módját is. A másik tanulmány *Czújlik László* „Szabolcsmegyei dadai alsójárás kisgazdaságainak üzemi viszonyai és beszovalgáltatása” című dolgozata. Ez is az üzemi lapokkal gyűjtött üzemstatistikai adatokon alapul, kiegészítve azonban a szerző személyes tapasztalataival, amelyeket mint a járási téli gazdasági iskola igazgatója, a tanulók gazdaságainak látogatása során szerzett. A személyes tapasztalatok révén módjában volt az üzemi lapok adatait ellenőrizni, kiegészíteni és így olyan körülményekre is rámutatni, amelyek az üzemi lapokból nem tűnnek ki, vagy nem voltak világosan láthatók és esetleg téves következtetésre adtak alkalmat. Véleményem szerint *ilyen jellegű tanulmányokra volna szükség minden járás mezőgazdaságáról, mert ennek elolvasása révén a távolról odakerülő gazdasági szakember, gazdasági felügyelő, stb. könnyen és gyorsan megismerhetné a gondjaira bízott tájék mezőgazdaságát és nem közné el a viszonyok nem ismeréséből kifolyó hibákat.* Mindezek alapján megállapítható, hogy a számtartásstatistika mellett igen jó hasznút vehetünk az ü. n. üzemi lapoknak is az ország mezőgazdasági üzemi viszonyainak megismerésénél és az üzemi tanácsadásnál. Ezért örömmel üdvözölhetjük és követendő mintá gyanánt ajánlhatjuk az erdélyi kezdeményezést.

Reichenbach Béla dr.

Törvények és rendeletek.

Rovatvezető: *Mutschenscher Emil dr.*

II. Arszabályozás.

a) Mezőgazdasági árak.

A szénmész ára.

A szénmész legmagasabb árát a közellátásügyi miniszter a múlt évben kiadott 35.800. számú rendeletében állapította meg. Eszerint a fogyasztói ár Budapesten kg-kint 6 pengő, az ország egyéb területén pedig kg-kint 5.40 pengő. A kiadagolt mész legmagasabb fogyasztói ára a következő ártöbblettel magasabb. Egy kg-os üvegben kg-kint 10, fél kg-os üvegben kg-kint 12, negyed kg-os üvegben 24, nyolcad kg-os üvegben kg-kint 40 fillér. Ehhez az ártöbblet még külön hozzászámítható az üvegvetést összege, amely az üveg beszerzési áránál legfeljebb 20 százalékkal lehet magasabb.

IV. Hitelügy.

Augusztusi búzakamatkules.

A P. K. közhírré tette, hogy a búzázaloglevelekben folyósított és búzaértékre szóló kölcsönök törlesztőrészeinek befizetésénél és kamatszelvevényeinek beváltásánál folyó évi augusztus havában egy métermáza búzát átszámítási kules gyanánt 40 aranypengővel kell értékelni.

V. Honvédelem.

Kiterjesztették a honvédség határőrizeti szolgálatban levő tagjainak fegyverhasználati jogát.

A hivatalos lap folyó hó 15-én közölte a 2550. M. E. számú kormányrendeletet a honvédség határőrizeti tagjainak fegyverhasználati jogáról. Eszerint a honvédségnek határőrizeti szolgálatban álló tagja fegyvert bárki ellen jogosult használni, aki őt tettelesen bántalmazza, vagy megtámadja, vagy tettelesen támadással veszélyesen fenyegeti. Köteles használni fegyverét az ellen, aki másnak életét, testi épségét, személyes szabadságát vagy vagyonát közvetlenül jogtalanul és súlyosan veszélyezteti, ha ezeket az érdekeket másképpen megvédeni nem lehet; az ellen, aki a honvédség határőrizeti szolgálatban álló tagját szolgálati ténykedésében tettelesen akadályozza, ha ezt figyelmeztetés ellenére sem hagyja abba; az ellen a felfegyverzett személy ellen, akit el kell fognia, ha az felszólításra magát önként meg nem adja; az ellen a veszélyes gonosztevő ellen, akit elfogott vagy el kell fognia, ha az menekül és másként feltartóztatni nem lehet; az ellen, aki gyanús és a város, község belterületén felszólításra nem áll meg, hanem szökésszerűen menekülni igyekszik; az ellen a gyanús személy ellen, aki valamely folyó- vagy állóvíz határszakaszán az ország területéhez tartozó part mellett vagy annak közelében vízjáró-művelő közlekedve felszólításra nem áll meg; bárki ellen, aki felszólításra nem áll meg, hanem szökésszerűen menekülni igyekszik. Az utóbbi esetre vonatkozó fegyverhasználati jogot a rendelet hatálybalépésének napjával, július 12-vel kezdődően az ország egész területén alkalmazni kell. Határőrizeti szolgálatban állónak a honvédt nemcsak akkor kell tekinteni, amikor kivezénylés folytán és szabályszerű fegyverrel felserelve határszolgálatot teljesít, hanem akkor is, amikor nincs szolgálatban és csak karddal, illetőleg oldal-fegyverrel van felszerelve, de sürgős esetek szükségessé teszik, hogy saját kezdeményezéséből felleljen.

Repülőgépek kényszerleszállásának vagy lezuhánásának bejelentése.

A július 18-án közzétett és hatálybalépett 2570. M. E. számú kormányrendelet kötelezi a hatóságilag felszerelt repülőgépek, hegyőroket, erdőőroket, vadőroket, út-mestereket, útkaparókat, víz- és vízműőroket, hogy a szolgálatuk ellátásának ideje alatt működési körzetükben kényszerleszállást végeztek vagy lezuhant repülőgépről a leszállás vagy lezuhánás helyének és idejének pontos megjelölésével a legközelebbi katonai parancsnokságnak vagy közbiztonsági szervnek haladéktalanul jelentést tegyenek és a repülőgép átvételéig ennek őrséséről is gondoskodjanak. Kimondja a rendelet azt is, hogy leszállott vagy lezuhant repülőgéphez, arról ledobott tárgyhöz vagy annak felszereléséhez, személyzeti felszerelési tárgyaihoz hozzányúlani az illetékes hatóság közegének intézkedése nélkül szigorúan tilos.

Korábban kell elsőtétíteni.

A honvédelmi miniszter, mint már közöltük, újra szabályozta az elsőtétítési időpontját. Július 17-től júl 31-ig este 10 óráig hajnali 5 óráig, július 31-től augusztus 13-ig este 10 óráig hajnali 5 óráig, augusztus 14-től szeptember 3-ig este 9 óráig hajnali 5 óráig kell a lakásokat és mindenemű belső helyiségeket a gazdaságokban is elsőtétíteni.

A lovak, öszvérek és fogatos jároművek összerírása és hatósági vizsgálata.

A honvédelmi miniszter július 20-1 36.020. számú rendeletével szállítóeszközök honvédelmi célra történő ideai bejelentésének határidejét a lovakra, öszvérekre és fogatos jároművekre vonatkozóan a folyó évi augusztus 16-tól szeptember 15. napjáig terjedő időtartamban, azok hatósági vizsgálatára (osztályozására) pedig a folyó évi szeptember 16-tól 1945 január 31. napjáig terjedő időtartamban állapította meg.

VI. Közellátás, anyaggazdálkodás.

Befőzési cukor kiutalása.

A hivatalos lap július 13-iki számában jelent meg a közellátási miniszter 411.500. számú rendelete a befőzési cukor kiutalásáról. A rendelet értelmében a befőzéshez ebben az évben cukrot igényelhetnek az 1932 június 30-ika után született gyermekek, továbbá a gyümölcstermelők. Ugyanancs igényelhetnek befőzési cukrot azok a tanintézetek, nevelőintézetek és árvaházak, amelyek legalább tíz növendéknek ellátást nyújtanak, valamint a kórházak, szanatóriumok, klinikák és bábaképző intézetek. Nincs igénye befőzési cukorra annak a gyümölcstermelőnek, aki mint cukorrépatermelő, a répatermelés értékesítésével kapcsolatos megállapodás alapján a cukorrépatól, vagy szeszgyártól járandóság címén a uvári időszak alatt 5 kilogrammnál több cukrot igényelhet. Azok sem kapnak befőzési cukrot, akiknek havi feladagja 30 deka cukor. A gyermekek részére félkilogramm befőzési cukrot lehet igényelni. Ezt a cukrot a háztartási feje legkésőbb július 31-ig szóban vagy írásban annál a községi előjárásúgnál, illetve polgármesternél, körzeti jegyzőknél igényelheti, ahonnan cukorjegyét kapja, vagy karnia kellene. Az igénylést összehasonlítták a közellátási törzslap adataival és augusztus 8-ig kiadják a gyermekek részére fejenként a félkilogramm cukor vásárlására jogosító „befőzési cukor vásárlási engedélyt”. Olyan városokban, ahol házfelügyelők vannak, az engedélyeket a házfelügyelők útján is ki lehet osztani. A rendelet részletesen szabályozza a gyümölcstermelők igénylésének módját. Minden olyan gyümölcstermelő, akinek külön-külön vagy összesen legalább 300 négyzetűl kiterjedésű földjénél, ribizlivel, málnával, cseresznyével, meggyvel, körtével, birsalnával, kajszi- vagy őszibarackkal beültetett, szakszerűen kezelt termő gyümölcsöse van, 5 kiló

befőzési cukrot igényelhet. A gyümölcsöse területébe a rajta fekvő ház, udvar és gazdasági épületek területe nem számítható bele. Az igénylést a községi előjárásúgnál beszerezhető úrlap kitöltése útján annál a községi előjárásúgnál (polgármesternél) kell augusztus 5-ig benyújtani, ahonnan az igénylő a cukorjegyét kapja. Annak a gyümölcstermelőnek, aki cukorjegyét nem ott kapja, ahol a gyümölcsöse van, igénybejelentését a gyümölcsöse területe szerint illetékes községi előjárásúgnál (polgármesternél) igazolása után a cukorjegyét kiadó községi előjárásúgnál (polgármesternél) kell benyújtania. Az igényjogosultság megállapítása esetén a befőzési cukorvásárlási engedélyt a községi előjárásúgnál (polgármesternél) adja ki. A kiszolgáltatásra kerülő befőzési cukort a pénzügyminiszter által megállapított ipari cukorárért kell fizetni. A befőzési cukorvásárlási engedélyek augusztus 31-ig válthatók be.

A rendelet kimondja, hogy a befőzési cukrot csak engedély ellenében szabad kiszolgáltatni és vásárolni. A vásárlási engedély egyik része postatakarékpénztári befizetési lap. Vásárlás előtt ennek a lapnak a felhasználásával kilogrammonként 2 pengő cukorfogyasztási adó- és árrészesedés-különbözetet kell befizetni. Az engedély csak akkor érvényes, ha a befizetési lap elismervény része szerint ezt a különbözetet az engedélyes befizette. A befőzési cukor igénylésével, kiszolgáltatásával, vagy más célra való felhasználásával kapcsolatos intézkedéseket az elzáróban bűntörik.

Zsáknilyantartó iroda.

Az ország zsáknilyantartó biztosságára eddig általánosan gondoskodtak a zsákok készítéséhez szükséges textil- és papíranyagok biztosításáról, minőségéről a zsákgyártás folyamatosan történik a most a kormány a rendelkezésre álló szakkészletekkel beosztottan való gazdálkodásról is gondoskodott. Az iparügyi miniszter ugyanis elrendelte a zsáknilyantartó iroda megszervezését, amely folyó hó 1. óta működik, amelynek az 50 db-on felüli szakkészleteket azok tulajdonosai bejelenteni tartoznak. Ezenkívül a zsáknilyantartó iroda ellenőri a bármilyen minőségben és bármiféle rendeltetéssel előállított zsákok forgalmát. A zsáknilyantartó iroda tehát nemcsak a textilanyagból készült, hanem a papírpapírral előállított zsákok forgalmát is irányítja és ellenőri. Az iroda gondoskodik a rendelkezésre álló zsákmennyiségből az ország szerző mutatózó és bejelentett szakkészletek kielégítéséről. Az iroda székhelye Budapest, V. Akadémia-utca 16.

Kettős zsemlye sütése és árusítása.

A közellátásügyi miniszter 112.450. számú rendeletével megengedte, hogy július 20-tól kezdve azokban a községekben és városokban, ahol személyt vagy kifitt szabad előállítani és kiszolgáltatni, két darab kenyérváltójegy ellenében egy darab legalább 8,8 dekagramm és legfeljebb 9 dekagramm súlyú úgynevezett kettős zsemlyét is süthessenek és forgalomba hozhassanak.

VII. Munkaügyi rendelkezések.

Háztartási alkalmazottak új OTI-járuléka.

A háztartási alkalmazottak öregség, rokkantság, özvegyesség és árvaság esetére szóló biztosítás 1944 július 1-től hatálybalépett. Ezzel kapcsolatban az Országos Társadalombiztosító Intézet felhívja az érdekelte munkaadók és munkavállalók figyelmét arra, hogy 1944 július 1-től kezdődően az eddigi havi 3,75 pengő járulékon felül havonként még 7,20 pengő öregségi stb. biztosítási járulékot, együttesen tehát 10,95 pengőt kell fizetni. Ebből az összegből kizárólag a munkaadót terheli a havonként fizetendő 15 fillér baleseti biztosítási díj, míg a fennmaradó 10,80 pengő felét a munkaadó is alkalmazott javadalmazásából levonhatja.

VIII. Termelés és tenyésztés.

Kendervetőmag termelése.

A kendervetőmag kötelező termesztésére vonatkozó rendelet szerint az I. kataszteri holdnál nagyobb területen termelési szerződéssel vagy anélkül rostnyerés céljából kendert termelő gazdák kötelesek a vetésterület egytized részén főtterményként kendermagot termeszteni. Ez az intézkedés biztosítani kívánja, hogy a textiltelítés érdekében annyira fontos kendertermelés fenntartásához és kiterjesztéséhez meglegyen a lehetőség. De szakítani kellett azzal a szokással is, hogy mindenki az államtól várja a vetőmagról történő gondoskodást.

A földművelésügyi minisztérium felhívja a gazdák figyelmét a kendermagtermesztési kötelezettségre, aminek minden nehézség nélkül eleget tudnak tenni azok a gazdák, akik megfelelő területen magnyerés céljából vetettek kendert. Akik azonban a magnyerés céljából történő vetést elmulasztották, vagy kenderterületük kiesinsége miatt erre nem is voltak kötelezve szintén termelhetnek vetőmagot rostnyerés céljára vetett kenderből is, mégpedig akár úgy, hogy a tábla szélén vagy a tábla belsejében hagyják meg néhány sávot magtermelésre, vagy pedig az erősebb töveket szétszórtan hagyják meg magnak és kb. egy hónappal később aratják le, mint a rostkendert.

GESAROL

a legbiztosabb hatású porozó és permetezőszer szívó és rágókártvók ellen. Emberre és háziállatra ártalmatlan. Gyártja: **J. R. Geigy A.-G., Basel.**

Egyedárusító:

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete
Növényvédelmi osztálya Budapest, VI., Eötvös-u. 25/a.

53

IX. Terménybeszolgáltatás.

Pénzbírság az 1943/44. évi beszolgáltatási köteleesség teljesítésének részben vagy egészben való elmulasztásáért.

A hivatalos lap július 15-én közölte a közellátásügyi miniszternek 112.210. számú utasítását az 1943/44. évi beszolgáltatási köteleesség teljesítésének részben vagy egészben való elmulasztása miatt levendő pénzbírság kiszabása tárgyában.

Az utasítás I. része az általános rendelkezéseket tartalmazza és utal a közellátásügyi miniszter folyó évi február 6-iki 102.500. számú rendelete 12. §-ára, amelynek értelmében a nyilvántartó hatóságok kötelesek voltak július 1-13-ike között az előírt D) minta szerinti kimutatást készíteni azokról a gazdálkodókról, akik beszolgáltatási köteleességüknek június 30-ig nem tettek eleget s ezt a kimutatást folyó hó végéig a szokásos módon közszemlére kellett kitenniük azzal a felhívással, hogy a hátralebent lévő gazdálkodók legkésőbb a közszemlre tétel utolsó napjától számított 8 napon belül igazolják hitelt érdemlően nyilvántartó hatóságuknál mulasztásuk okát, mert ellenkező esetben a hatóság minden további eljárás mellőzéseivel pénzbírságot fog kirojni a mulasztást elkövető gazdálkodókra. Azoknál a gazdálkodóknál, akik nem lúknak a közszemlre, illetve városban, a nyilvántartó hatóság a kimutatás vonatkozó adatait és az igazolási felhívást terítvevényes levélben közli. Az említett 8 napi igazolási határidő lejártá után pedig a nyilvántartó hatóság az illetékes közellátási bizottság véleményének meghallgatásával a 102.500. K. M. számú rendelet 13. §-a értelmében véghatározattal pénzbírság fizetésére kötelezi a hátralebent gazdálkodót a multévi 102.500. számú közellátásügyi miniszteri rendelet 17. §-ában megszabott keretben, a beszolgáltatási köteleesség teljesítésének részben vagy egészben történt elmulasztásáért.

Ezzel megállapítja a közellátásügyi miniszter utasítása II., III. és IV. részében azokat az irányelveket, amelyek szerint a nyilvántartó hatóság a beszolgáltatási köteleesség nem teljesítésére felhozott okokat elbíralni s ez alapon a gazdálkodót pénzbírsággal sújtni vagy mentesíteni tartozik.

II. A legfeljebb 200 búzaegységnyi beszolgáltatási köteleességgel terhelt gazdálkodók mulasztásának elbíralása.

Ha a gazdálkodó kenyérgabona, zsír és szabadvásztású beszolgáltatási köteleessége együttvéve a 200 búzaegységet nem haladja meg, vele szemben a 102.500/1944. K. M. számú rendelet 12. §-ában foglalt rendelkezéseket nem kell alkalmazni és pénzbírságot nem lehet kiszabni. Ha a nyilvántartó hatóság megállapítása szerint az ilyen gazdálkodó összes beszolgáltatási köteleességének a beszolgáltatási köteleesség egyes csoportjaira (kenyérgabona, zsír és szabadvásztású termények csoportja) tekintet nélkül legalább 80%-át teljesítette és a gazdálkodó mezőgazdasági főfoglalkozású, a gazdálkodót a folyó évi június 7-iki 31.000. K. M. számú körrendeletben meghatározott textilárújtatásban részesíteni kell. Ha a gazdálkodó beszolgáltatási köteleességét 80%-ban sem teljesítette, textilárújtatásban nem részesíthető.

III. A 200-500 búzaegységnyi beszolgáltatási köteleességgel terhelt gazdálkodók mulasztásának elbíralása.

1. Ha a gazdálkodó a változási napló összes adatainak figyelembevételével megállapított - beszolgáltatási köteleességét a beszolgáltatási köteleesség egyes csoportjaira (kenyérgabona, zsír és szabadvásztású termények csoportja) tekintet nélkül 80%-ban sem teljesítette, a nyilvántartó hatóság a 102.500/1944. K. M. számú rendelet 12. §-ának (2) bekezdésében meghatározott igazolást elbíralás végett a közellátási bizottság elé terjeszti. A közellátási bizottság az igazolási elbíralás során elsősorban köteles megállapítani azt, hogy a gazdálkodó beszolgáltatási köteleességének mennyi a 80%-a és hogy a köteleesség 80%-át milyen mértékben teljesítette. A pénzbírság kiszabásának alább felsorolt eseteiben csak a beszolgáltatási köteleesség 80%-ában mutatkozó hiány vehető alapul és a beszolgáltatási köteleesség ezen felüli részét a hiány elbíralásánál figyelmen kívül kell hagyni. Ha a közellátási bizottság megállapítása szerint:

- a) a gazdálkodó a jó gazda gondosságával gazdálkodott és mezőgazdasági termelésének eredményéhez képest - figyelemmel háztartási és gazdasági szükségletére - beszolgáltatási köteleességének a teljesítettnél nagyobb mértékben saját hibáján kívül nem tudott eleget tenni - ideértve azt az esetet is, ha a mezőgazdasági főfoglalkozású gazdálkodó vagy a háztartásához tartozó 16-60 éves mezőgazdasági főfoglalkozású férfitársulat tagja részére az 1943/44. évi mezőgazdasági főfoglalkozású férfitársulat tag részére biztosított mezőgazdasági munka vállalására lehetőség nem volt, vagy a mezőgazdasági főfoglalkozású 16-60 éves férfi családtag a természetben munkaképtelen volt, az ilyen gazdálkodóval szemben a pénzbírság kiszabását mellőzni kell és őt a 31.000. K. M. számú körrendeletben meghatározott textilárújtatásban részesíteni kell;
- b) a gazdálkodó a háztartási és gazdasági szükségletét figyelembe véve - beszolgáltatási köteleességének a teljesítettnél nagyobb mértékben tehető volt eleget, őt pénzbírság fizetésére kell kötelezni és a 31.000. K. M. számú körrendeletben megállapított textilárújtatásban nem lehet részesíteni. A pénzbírság mértékét a következőképpen kell megállapítani: 1. Ha az a mennyiség, amelyet a gazdálkodó terményéből és termékeiből nem szolgáltatott be, amelyet azonban a közellátási bizottság megállapítása szerint be tudott volna szolgáltatni (továbbiakban: be nem szolgáltatott felesleg) a gazdálkodó összes beszolgáltatási köteleességének 80%-át véve alapul, annak 30%-ánál kevesebb, a be nem szolgáltatott felesleg minden 100 búzaegysége után a gazdálkodót 120.- pengő pénzbírság fizetésére kell kötelezni;
- 2. Ha a be nem szolgáltatott felesleg a gazdálkodó összes beszolgáltatási köteleességének 80%-át véve alapul, 30%-nál több, de a 40%-ot nem haladja meg, a be nem szolgáltatott felesleg minden 100 búzaegysége után a gazdálkodót 160.- pengő pénzbírság fizetésére kell kötelezni;
- 3. Ha a be nem szolgáltatott felesleg a gazdálkodó összes beszolgáltatási köteleességének 80%-át véve alapul, 40%-nál több, de az 50%-ot nem haladja meg, a be nem szolgáltatott felesleg minden 100 búzaegysége után a gazdálkodót 200.- pengő pénzbírság fizetésére kell kötelezni;
- 4. Ha a be nem szolgáltatott felesleg a gazdálkodó összes beszolgáltatási köteleességének 80%-át véve alapul, 50%-nál több, de a 60%-ot nem haladja meg, a be nem szolgáltatott felesleg minden 100 búzaegysége után a gazdálkodót 240.- pengő pénzbírság fizetésére kell kötelezni;
- 5. Ha a be nem szolgáltatott felesleg a gazdálkodó összes beszolgáltatási köteleességének 80%-át véve alapul, 60%-nál több, de a 70%-ot nem haladja meg, a be nem szolgáltatott felesleg minden 100 búzaegysége után a gazdálkodót 280.- pengő pénzbírság fizetésére kell kötelezni;
- 6. Ha a be nem szolgáltatott felesleg a gazdálkodó összes beszolgáltatási köteleességének 80%-át véve alapul, 70%-nál több, a be nem szolgáltatott felesleg minden 100 búzaegysége után a gazdálkodót 320.- pengő pénzbírság fizetésére kell kötelezni.

IV. Az 500-on felüli búzaegységnyi beszolgáltatási köteleességgel terhelt gazdálkodók mulasztásának elbíralása.

- 1. Ha a gazdálkodó beszolgáltatási köteleességét a beszolgáltatási köteleesség minden csoportjában (kenyérgabona, zsír és szabadvásztású termények csoportja) legalább 80%-ban teljesítette, vele szemben a pénzbírság kiszabását mellőzni kell és őt a 31.000. K. M. sz. körrendeletben meghatározott textilárújtatásban kell részesíteni.
- 2. Ha a gazdálkodó beszolgáltatási köteleességének a beszolgáltatási köteleesség bármelyik csoportjában 80%-ig sem tett eleget, de együttvéve azonban mind a három csoportban megállapított beszolgáltatási köteleesség búzaegység számait 100%-ban teljesítette, a nyilvántartó hatóság a 102.500/1944. K. M. számú rendelet 12. §-ának (2) bekezdésében meghatározott igazolást elbíralás végett a közellátási bizottság elé terjeszti. A közellátási bizottság az igazolási elbíralás során a III. 2. pontban foglaltak szerint jár el. Ha a közellátási bizottság megállapítása szerint:
- a) a gazdálkodó a jó gazda gondosságával gazdálkodott és mezőgazdasági termelésének eredményéhez képest - figyelemmel háztartási és gazdasági szükségletére - beszolgáltatási köteleességének a teljesítettnél nagyobb mértékben saját hibáján kívül nem tudott eleget tenni, vele szemben a pénzbírság kiszabását mellőzni kell és a 31.000. K. M. számú körrendeletben meghatározott textilárújtatásban részesíteni kell;
- b) a gazdálkodó beszolgáltatási köteleességének - háztartási és gazdasági szükségletét figyelembe véve - a teljesítettnél nagyobb mértékben tudott volna eleget tenni, a gazdálkodót pénzbírság fizetésére kell kötelezni és őt a 31.000/1944. K. M. számú körrendeletben meghatározott textilárújtatásban részesíteni nem lehet. A pénzbírság mértékét a III. 2/b. pontban foglaltak szerint kell megállapítani, azzal az eltéréssel, hogy a be nem szolgáltatott felesleg a beszolgáltatási köteleesség egyes csoportjaiban - a gazdálkodó összes beszolgáltatási köteleességének 80%-ához mérten - külön-külön megállapítani.

Beszolgáltatási jutalmat csak annak a gazdálkodónak a részére lehet megállapítani, aki beszolgáltatási köteleességét a multévi február 26-iki 102.500. K. M. számú rendelet 17. §-ában foglaltak szerint teljesítette.

Az utasítás V. része kimondja, hogy ha a gazdálkodó 1943/44. évi beszolgáltatási köteleességét legalább 80%-ig azért nem tudta teljesíteni, mert a multévi július 20-iki 115.000. K. M. számú rendelet alapján igénybevetett szarvasmarháját a vásárlásra jogosított kereskedő folyó évi június 30-ig nem vette át; az át nem vett szarvasmarha búzaegység számának megfelelő hátrálékot sem pénzbírság fizetésére kötelezni, sem pedig a textilárújtatásból kizárni nem lehet.

Ilyen esetben a gazdálkodó multévi szabadvásztású beszolgáltatási köteleességét csökkenteni, 1944/45. évi hűsbeszolgáltatási köteleességét pedig (folyó évi április 9-iki 107.000. K. M. sz. rendelet 5. §-a) emelni kell annyi búzaegységgel, amennyi az igénybevetett, de még át nem vett szarvasmarhának hitelt érdemlően megállapított elősúlya alapján a III. minőségi osztály szerint megfelel.

Az utasítás VI. pontja arról rendelkezik, hogy ha ugyanannak a gazdálkodónak több önállóan vezetett gazdasága és ehhez képest több gazdakönyve van és - jöllehet beszolgáltatási köteleességét egyik önállóan vezetett gazdasága tekintetében sem teljesítette teljes mértékben - bármely másik gazdaságának többtelbeszolgáltatása után beszolgáltatási jutalmat igényel, illetőleg részere ügyet hivatalból alapították meg -, mivel beszolgáltatási hátralebent a folyó évi 102.500. K. M. sz. rendelet 8. §-ában előírt bejelentését elmulasztotta, - az ilyen gazdálkodóra a bármelyik gazdaságánál mutatkozó hátralebent után 100 búzaegységként 320 pengő pénzbírságot kell kiszabni, mégpedig a teljes beszolgáltatási köteleesség mértékét véve alapul az igazolatlan hiány megállapításánál.

Végül az utasítás VII. pontja úgy szabályozza a textilárújtatás sorrendjét, hogy elsősorban azt a gazdálkodót kell textilárújtatásban részesíteni, aki beszolgáltatási köteleességének mind a három csoportban 100%-ig eleget tett, míg a többi jogosult gazdálkodó csak az előbbieknél igényeinek teljes kielégítése után részesíthető textilárújtatásban.

Kiegészítő rendelet a széna és a szalma beszolgáltatásáról.

A közellátásügyi miniszter 113.300. szám alatt július 19-én közzétett rendeletével kiegészítette a folyó évi 107.000. számú rendeletének 7. §-át, továbbá a széna és a szalma beszolgáltatásának szabályozása tárgyában kiadott folyó hó 2-ki 113.300. számú rendeletét, az alábbi rendelkezésekkel:

A honvédelmi szükségletek fedezése céljából az a gazdálkodó, akinek szántóterülete a 20 kat. hoidat meghaladja, köteles a 107.000. K. M. számú rendelet 7. §-ának (1) bekezdésében meghatározott állatbeszolgáltatáson kívül hűsbeszolgáltatási kötelezettségének teljesítése céljából a folyó évben learatott kenyérgabona-vetésterület (búza, rozs, kötszerez) után a következő mennyiségű szalmát kat. hoidanként beszolgáltatni. Epedig Baranya, Bars és Hont, Bács-Bodrog, Békés, Csanád-Arad-Torontál, Fejér, Győr-Moson, Pozsony, Nyitra-Pozsony, Somogy, Sopron, Tolna és Zemplén vármegyék, valamint az ezekben levő törvényhatósági jogú városok területén a folyó évben learatott kenyérgabona-vetésterület minden kat. hoidja után 120 kg szalmát; Bereg, Bihar, Csongrád, Esztergom, Gömör, Hajdú, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom, Nórád, Pest, Szabolcs, Ugoesa, Ung, Vas, Veszprém, Zala vármegyék és a bennük fekvő törvényhatósági jogú városok területén idén learatott kenyérgabona-vetésterületük minden kat. hoidja után 100 kg szalmát; végül Abaúj-Torna, Beszterce-Naszód, Borsod, Csik, Háromszék, Heves, Kolozs, Maros-Torda, Maramaros, Szatmár, Szilág, Szolnok-Doboka, Udvarhely vármegyék, a területükön lévő törvényhatósági jogú városok, valamint a beregi, maramarosi és ungi közigazgatási kirendeltség területén idén learatott kenyérgabonavetésterületük minden kat. hoidja után 70 kg szalmát.

A gazdálkodó a folyó évi 107.000. K. M. számú rendelet 7. §-a értelmében általa kötelezően beszolgáltatandó szénát, valamint az e rendelet fent idézett 2. §-a értelmében kötelezően beszolgáltatandó szalmát akár jogosított kereskedőnek, akár közvetlenül a honvédségnek is eladhatja. Ha a széna vagy szalma vevője - akár laza, akár préselt állapotban - honvédség, úgy a megvásárolt széna és szalma vételét az átvétel alkalmával be kell jegyezni a gazdálkodó gazdakönyvébe és ugyanakkor a megvásárolt szénáról és szalmáról a Szállatalkarmány- és Szalmaforgalmi Központ által rendelkezésre bocsátott nyomtatványon négy példányban bélyegzővel ellátott vételi jegyet kell kiállítani.

A rendelet értelmében (4. §) a gazdálkodót akár a

Anyaghiány miatt pótolhatatlan és drága **Takarmány-silos**-sát az erjedési savak néhány év alatt tönkre teszik. **Konzerválja** ezért töltés előtt az AVENARIUS-MŰVEK által gyártott és immár több mint húsz éve bevált **INERTOL**-lal.

Rendelje meg szükségletét mielőbb a Közellátási Hivatal által jóváhagyott áron az AVENARIUS-MŰVEK központi irodájától Budapest, VII., Almássy-tér 10. sz. Telefon: 420.494. Gyár: OROSZVÁR, Moson megye.

honvédség, akár a jogosított kereskedő bármikor felhívhatja arra, hogy az általa kötelezően beszo­l­gáltatandó szénát és szalmát, vagy annak egy részét a termelés helyéhez legközelebb eső vasútvonalon vagy préselési és gyűjtőtelepen szolgáltatassa be. A szénának és szalmának az átvétel helyére való szállításáért a gazdálkodót a közellátásügyi miniszter által megállapított te­gely-fuvarterítés illeti meg.

Végül a rendelet 5. §-a kimondja, hogy vásárlási engedély alapján szénát és szalmát csak attól a gazdálkodótól lehet vásárolni, aki az általa kötelezően beszo­l­gáltatandó széná- és szalmamennyiséget a nyitva­ar­tó hatóságok a vásárlási engedély hátlapjára rögzített igazolása szerint már teljes egészében beszo­l­gáltatta, vagy a honvédségnek, illetőleg a jogosított kereskedők­nek vétele felajánlotta. A vásárlási engedélyre eladott szénát és szalmát a beszo­l­gáltatási köteleesség teljesítésébe csak akkor lehet beszámítani, ha a gazdálkodó a reá kirótt széná- és szalmamennyiséget már teljes egészében beszo­l­gáltatta.

Az ideai gyapjúbeszo­l­gáltatási rendelet kiegészítése.

A közellátásügyi miniszternek július 20-án kiadott 112.800. számú rendelete az ideai nyírású gyapjú beszo­l­gáltatását és forgalmát szabályozó folyó évi április 6-i 106.600. K. M. számú rendelet 8. §-át a következő rendelkezésekkel egészíti ki: a) Ha a beszo­l­gáltatandó és a Futurának vételre felajánlott gyapjú mennyisége legalább 10 métermáza, a termelő köteles a gyapjút leg­később 1945 március 31-ig a Futura tulajdonaként a jó gazda gondosságával szakszerűen megőrizni és kezelni. b) Ez esetben a Futura köteles a vételre felajánlott gyapjú vételárának 90%-át — a termelő 1943. évi nyírású gyapjújára megállapított minősítésnek megfelelően — előleg címén kifizetni, míg a vételár hátralévő része az átvételkor esedékes a felajánlástól számított 6% kamat­terítéssel. A Futura ezenkívül köteles a gyapjának vételre felajánlásából átvételéig terjedő időre minden meg­kezdett hetre métermázánként 10 fillér tárolási díjat fizetni és az átvétel alkalmával megállapítandó hivatalos vasúti mérlegelési súlyon felül összesen 2% súlyvesztés­re a termelőnek téríteni. c) Ha a termelő az általa tárolt gyapjú minőségét a Gyapjúbeszó­l­gáltatási Bizottsággal kívánja megállapíttatni, a minőség végleges megállapítá­stól számított 30 napon belül tartozik a megvásárolt gyapjú megnevezését, mennyiségét, fajtaját, tisztaságát (rendement) és bűzagszagszámát közölni. Ezenkívül a közellátásügyi miniszter kiterjesztette 106.600. K. M. számú rendeletének büntető rendelkezéseit azokra a gyapjútermelőkre, akik beszo­l­gáltatandó és a Futurának vételre felajánlott gyapjújukat nem őrzik meg a jó gazda gondosságával vagy nem kezelik szakszerűen.

X. Vegyes rendeletek.

Augusztus elsején új rendszer lép életbe az autóforgalom terén.

Az autóforgalom újabb szabályozásával kapcsolatban illetékes helyről többek között a következőket köz­lik: A Budapesti Közlekedési Központ július 13-i számában meg­jelent 84.000. K. M. számú rendelet augusztus 1-től kezdődőleg a személygépjárművek (gépkocsik és for­galmi rendszámmal ellátott személyszállító motor­kerékpárok) forgalmát véglegesen szabályozza. Az új rendszer megszünteti az eddigi „E” és „Ü” jelzéseket. Az augusztus 1-től forgalomban tartható személygé­pkocsik és személyszállító motorkerékpárok olyan jelzést kapnak, amelyen felülről az „E” és „Ü” jelzések, amelyek a gépjármű használható. (Például „Orvos”, „Allatorvos”, „Allamépitész”, „Hadiüzem”, stb.) E gépjá­r­mű­veket az új megkülönböztető jelzéssel a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium az üzembentartó foglalkozása szerint illetékes minisztériumok kijelölése alapján látja el. A kijelölést az illetékes miniszter­iumok abban a keretben végzik, amelyet a rendelkezésre álló üzemanyag alapján a kereskedelem- és közlekedés­ügyi miniszter biztosított. A kijelölésnél az illetékes miniszter figyelmen kívül hagyja azt a körülményt, hogy a gépjármű korábban „E” vagy „Ü” jelzéssel rendelkezett és teljesen a rendelkezésre álló kerethez, azon belül pedig a gépjárművek forgalombentartásához fűződő közérdek fontosságához igazodik. Illetékes helyről felhívják az érdekelteket, hogy kérvényekkel ne forduljanak a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterhez, mert az ismertetett rendszer alapján ezek a kérvények érdemi tárgyalás alá nem vehetők. Az eset­leg szükséges felvilágosításokat az illetékes miniszter­iumok adják meg. A véglegesen üzembentartott gépjárművek rendeltetésszerű használatát a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium a legszigorúbban ellenőriztetni fogja.

A béréséplők mezőgazdasági motor hajtására szolgáló kedvezményes ásványolajtermék és nyersolaj beszerzése.

Július 19-én jelent meg a hivatalos lapban a pénzügyminiszternek 1900. számú rendelete, mely kimondja, hogy a béréséplőkkel foglalkozók részére — az engedé-

lyezett évi mennyiségre való tekintet nélkül — folyó évi június 23-tól szeptember 30-ig bezárólag, a folyó évi 1800. számú pénzügyminiszteri rendelettel már engedélyezett mennyiség betudásával, minden eddigi kieséplőt és ezután kieséplendő 100 métermáza gabona után 50 kg mezőgazdasági célra szolgáló kedvezményes adó- és kinstári részesedés tételű ásványolajtermék, illetőleg nyersolaj adható ki. A kieséplőt termékmennyiséget az illetékes járási gazdasági felügyelő igazolja. Ezt az igazolást a béréséplő vállalkozó köteles az illetékes pénzügyőr szakasznál bemutatni a kedvezményes ásványolajtermék, illetőleg nyersolaj kérelmezett mennyiségét feltüntetve két példányú megrendelői jeggyel együtt. A béréséplő vállalkozó bejelentésének helyességét az illetékes pénzügyőri szakasz tartozik ellenőrizni.

Az ásványolajfinomító gyárak, a szabadraktárak és a mezőgazdasági ásványolajraktárak béréséplők részére mezőgazdasági célra szolgáló kedvezményes adó- és kinstári részesedés tételű ásványolajterméket, illetőleg nyersolaját csak a pénzügyőrség által előzetesen láttamozott megrendelői jegyre szolgáltathatnak ki.

A béréséplés befejeztével, de legkésőbb folyó évi október 10-ig a béréséplő vállalkozó köteles az illetékes pénzügyőri szakaszon az általa tényleg kieséplőt gabona mennyiségét a eséplési eredménylap adataival igazolni, s ez alapon történik a pénzügyminisztérium részéről a béréséplők elszámoltatása.

Újból korlátozták a lapok terjedelmét.

A hivatalos lapban július 14-én közzétett 11.500. M. E. számú kormányrendelet folyó hó 17-től kezdve újból korlátozza a napl- és időszaki lapok terjedelmét. A rendelet értelmében ezentúl a budapesti vagy reggeli napilapok hétköznap 8, vasárnap 12 oldal terjedelemben jelennek meg az eddigi ár változatlan fenntartásával.

A nem politikai időszaki lapok, tehát a szaklapok és köztük a „Köztelek” lap számonkelti oldalterjedelme a július 14-én vagy ezt közvetlenül megelőzően megjelent legutolsó lapszámuk oldalterjedelméhez képest van a rendeletben megállapítva oly módon, hogy a legutóbb 16-22 oldalterjedelemben megjelent időszaki lap, mint a „Köztelek” is, ezentúl számonkelt legfeljebb 12 oldal terjedelmű lehet.

A rendelet kimondja, hogy minden időszaki lap kiadása köteles augusztus 1-től kezdődően a lapon feltüntetett plakáti ár egy százalékát az összes kinyomatott példányok után a Magyar Hírlapírók Nyugdíjintézeté­jé­re adománydíj-hozzájárulás címén befizetni.

A rendelet terjedelemporlátozó részének kidására papírgazdálkodási célokból volt szükség. A háborús nehézségek miatt az újságnyomóipari beszerzése és előállításra egyre nagyobb nehézségekbe ütközik. Úgyhogy a kormány a lapok terjedelmének újból korlátozásával kívánja biztosítani, hogy a lapok megjelenésében pa­pírhiány miatt fennakadás ne következzen be.

Hetenként, illetve egy hétnél kisebb időközben meg­jelenő időszaki lap alapítására további rendelkezésig engedély nem adható.

Az egyetemi vizsgadíjak újabb szabályozása.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter július 12-én megjelent 9353/1944. számú rendelete újból szabályozza az egyetemi vizsgadíjak összegét és a vagyontalan hallgatókat megillető kedvezményeket. A rendelet melléklete felsorolja az összes egyetemi karok vizsgadíjait. A bányá-, kohó- és erdőmérnöki karon az I. szigorlat díja 92 pengő, a II. szigorlat díja a kohómérnöki osztályon 92, a bányá- és erdőmérnöki osztályon 115 pengő, a III. szigorlat díja 115 pengő, az utóvizsga díja 14 pengő; a mezőgazdasági és állatorvosi kar mezőgazdasági osztályán a díjak a következők: (zárójelben a régi rend szerinti díjak) I. szigorlat díja 92 (92), II. szigorlat 69 (115), III. szigorlat 92 (138), IV. szigorlat 115 (—) pengő; a kertgazdasági osztályon az I. és II. vizsgálat díja 115 pengő, a III.-é 138 pengő; az állatorvosi osztályon a díjak a következők: Előszigorlat 92, I. szigorlat 115, II. szigorlat első rész 107, második rész 84, III. szigorlat első rész 153, második rész 84 pengő; az utóvizsga díja 14 pengő. A M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem — kivéve a közgazdasági és kereskedelmi osztályt — a doktori értekezés bírálati díja 100 pengő, a doktori szóbeli szigorlat díja 90 pengő. A doktorrá avatási díj a tudományegyetemen és a Műegyetem valamennyi karán egységesen 140 pengő.

Külföldi népiskolai bizonyítványok érvényesítése.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter 8950. számú július 19-i rendeletével kimondta, hogy valamely külföldi népiskola I., II., III. osztályát végzett iskolaköteles korú tanulóit különbözeti vizsgálat letétele nélkül kell a hazai

A Gazdák Biztosító Szövetkezete nem öncél, hanem eszköz a gazdatársadalom kezében, biztosítási érdekeinek védelmében. Kartelen kívül. (Tűz, jég, állat, élet stb. biztosítás.)

népiskola következő magasabb osztályába felvenni. Ellenben a külföldi népiskola IV., vagy ennél magasabb osztályát végzett iskolaköteles korú, vagy az iskolaköteles koron túllévő személy külföldi népiskolai bizonyítványát csak különbözeti vizsgálaton lehet érvényesíteni, ami azonban nem képesít gimnáziumi vagy polgári iskolai tanulmányok folytatására. E célból a hazai népiskola IV. osztályának anyagából osztályozó vizsgálatot kell tenni. A különbözeti vizsgálatra a királyi tanfelügyelő ad engedélyt s az ilyen vizsgálat az iskolaköteles korú tanulóknak díjtalan, az idősebb vizsgázókra pedig 10 pengő vizsgálati díj és 5 pengő előlki díj fizetésére kötelez, kivéve igazolt szegénység esetét. A különbözeti vizsgálat letétele után a külföldi népiskolai bizonyítványra kell az érvényesítési záradékot rávezetni.

A légitámadások károsultjainak jogsegély-kedvezménye.

A Budapesti Közlekedési Központ július 14-én közzétette a kormány 2320. M. E. számú rendeletét, amely a légitámadás folytán megsérült, kibombázott, kitélepített, eltűnt vagy meghalt személyek, illetőleg hozzátartozók részére lényegileg ugyanolyan perbeli és végrehajtási kedvezményeket biztosít, mint amelyek a hadbavonultak és hozzátartozóikra illetik meg.

Kertészeti különbözeti vizsga.

A földművelésügyi miniszter a hivatalos lap folyó hó 16-i számában közzétett 567.700. számú rendelete értelmében mindazok, akik valamely középiskola hatodik osztályát elvégezték és a volt budapesti M. Kir. Kertészeti Tanintézetben oklevelet nyertek az 1943/44. tanév végétől kezdődően 1945 végéig a bajai m. kir. közép­fokú kertészeti tanintézetnél, vagy a budapesti székes­fővárosi közép­fokú kertészeti tanintézetnél különbözeti képesítő vizsgát tettek. Ilyen vizsgára csak közszolgálatban szakszolgálatot teljesítő vagy igazoltan kertészeti pályán működő okleveles kertészek jelentkezhetnek. A különbözeti képesítő vizsga sikeres letétele után ugyanolyan képesítő bizonyítványt kell kiadni, mint a két közép­fokú kertészeti tanintézet rendes tanuló részére.

A vetőmagvizsgáló intézetek díjai.

A földművelésügyi miniszter július 13-án kiadott 542.900. számú rendeletével újonnan szabályozta a m. kir. vetőmagvizsgáló intézetek által végzett szakszolgálatok, szakszolgáltatások és egyéb szolgáltatásokért felszámítható díjakat, amelyek a rendelethez csatolt és a hivatalos lap 156. számának 11-12. lapján közzétett díjjegyzék sorol fel.

Az oltóanyagtermelésre használt juhok testrészeinek felhasználása.

A földművelésügyi miniszter 261.649. számú rendeletével megengedte, hogy a veszteség fix-virtuál oltóanyagtermelés céljából mesterségesen fertőzött és az okból leölt juhok hullája és hullarészei (húsa, bőre, szőre, gyapja, szarva, füle, stb.) inari célra feldolgoz­ tassanak. Köteles azonban a veszteség elleni oltóanyag­termelő intézet gondoskodni a hullakkal és hullarészekkel dolgozó személyek megfelelő kioktatásáról és köteles figyelmeztetni a feldolgozó vállalatokat, hogy a munkaközben beálló esetleges súlyosabb sérüléseket haladéktalanul kezelésbe vegyék.

Árubehozatali korlátozások.

A július 14-én közzétett és hatálybalépett 2530. M. E. számú kormányrendelet értelmében egyes vegyszert, textil- és szerszámanyagok, továbbá villamosgyógyászati készülékek, valamint hamis ékkövek, hamis gyöngyök és hamis korallok vám­külföld­ről csak a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter külön engedélye alapján hozhatók be. Ide tartoznak pl. a kénsav, foszfor, sav, oxálsav, hangyasavas só, ólomokor, alkaloidok, vegyszert, papíros, köt-szövet és kötőtűru selyemből, műselyemből vagy félselyemből, továbbá fekete, hárta, szekerce.

Külön érdekképviseletet kapnak a keresztény vallású zsidók.

A hivatalos lap július 14-én közzétette a minisztérium 2540. M. E. számú rendeletét a zsidók önkormányzata és érdekképviselete tárgyában kiadott 1529/1944. M. E. számú rendelet módosításáról, illetőleg kiegészítéséről. A rendelet szerint az 1240/1944. M. E. számú rendelet 1. §-ában meghatározott megkülönböztető jelzés viselésére köteles azok a zsidók, akik keresztény vallásfelekezetnek tagjai, különálló önkormányzati és érdekképviseleti szervezetbe tartoznak, amelyek elnevezése: Magyarországi Keresztény Zsidók Szövetsége. Az e szervezet kötelékébe tartozó zsidók a Magyarországi Zsidók Szövetségének nem tagjai. Az 1529/1944. M. E. számú rendelet 1. §-a 3-ik bekezdésének 2-4. §-ának valamint 7. §-ának rendelkezései a jelen rendelet 1. §-ában említett zsidókra, illetőleg a Magyarországi Keresztény Zsidók Szövetségére is megfelelően irányadók.

Magtárak fertőtlenítése terménybehordás előtt fontos!

RAKTOL

5%-os permet biztosítja a zsiszik-mentességét.

ARZOLA Vegyészeti Kft., Bpest, XIV., Nagy Lajos királyút 157. — Rákospalota.

Forgalomba hozza: PORZOL-ARZOLA növényvédelmi szerek eladási irodája, Budapest, VII., Malach Imre ut. 12.

VEGYESEK.

Határozás. Kellomosi Melczor László v. b. t. t. os. és kamarás, 83 éves korában Ónodon elhunyt. A meg-
hódított tevékeny szerepet töltött be a politikai és az
agrár közéletben. Gazdáltsági és gazdasági tanács-
adója és részese volt. Mint a Borsodvármegyei
Gazdasági Egyesület elnöke és az OMGE-nek igazgató-
választmányi tagja, mindenkor nagy egyszerűséggel
kötötte fel a mezőgazdasági érdekeit. Különös szeretet-
tel foglalkozott létezésünk kérdéseivel. Kiváló
gyakorlati gazda is volt, aki önni birtokán mintaszé-
rőn gazdálkodott. Nagy részvét mellett július 21-én
bolyozták örök nyugalomra Sajóorsón.

**A mezőgazdasági főiskolák dékánjai. A m. kir. föld-
művelésügyi miniszter Groffits Gábor m. kir. mezőgaz-
dasági főiskolai ny. r. tanárt, a Mosonmagyaróvári M.
Kir. Mezőgazdasági Főiskola dékánjává az 1944/45. tan-
évre kinevezte; továbbá Farkas Árpád m. kir. mező-
gazdasági főiskolai ny. r. tanárnak, a kolozsvári M. Kir.
Mezőgazdasági Főiskola április 28-án tartott kari ülésén
a főiskola dékánjává történt megválasztását megerősít-
te.**

**A Természettudományi Tanács új tagjai. A vallás- és
közoktatásügyi miniszteri teendők ideiglenes elátásával
megbízott m. kir. igazságügyminiszter az 1930. VI. t. c.
alapján létesített Országos Természettudományi Tanács
tagjává az 1945. évi december 31-ig terjedő időszak hatá-
rától tartamára Anjoszky László dr.-t, Csillery And-
rács dr.-t, Gimesi Nándor dr.-t, Gombosi Pál dr.-t, Huszár
Béla dr.-t, Kuthy Sándor dr.-t, Nyiredy István dr.-t,
Oláh László dr.-t, Surányi János dr.-t, Szalay Sándor
dr.-t, vitéz Varga Lajos, Went István dr.-t, továbbá a
Tanács infoczigazgatójának tagjává Jávorka Sándor
dr.-t jelölte ki.**

**Kinevezések. A m. kir. földművelésügyi miniszter
Berczy Jánost és Koczor Lajost ideiglenes minőségű m.
kir. állattenyésztési segédellenőrre nevezte ki.**

**Gazdatisztai kinevezések cím alatt előző számban
tevésen közöltük Keller László kinevezését. Ezt helyes-
bítettük, ugyanis Keller Lászlót, az OFI gazdasági fel-
ügyelőjét Jankovich Iván gróf dr. nevezte ki szőlőgyü-
ről és szőlőiskolai uradalmi főszőlőfelügyelővé.**

**Devich László dr. búcsúztatása a szakoktatástól. La-
puk legutóbbi számában már hírt adtunk arról, hogy
Temesvári Gyula dr., az OMBI vezérigazgatójának
nyugalomba vonulásával a kormányzó nőüljává Devich
László dr. miniszteri tanácsost nevezte ki. Devich
László dr. július 13-án búcsúztatták a földművelés-
ügyi minisztériumban. Suhayda Tibor m. kir. gazda-
sági főtanácsos, gazdasági szakoktatási főigazgató,
Devich László dr. egyik legreggibb munkatársa és he-
lyettese, méltatta a távozó ügyosztályvezető érdemeit.
Devich László dr. t. ezelőtt 7 évvel bírt meg a földmü-
velésügyi miniszter a szakoktatási X/2. és X/3. ügy-
osztály vezetésével. A gazdasági szakoktatásnál elföl-
tött vezető beosztásában felelősséggel és lelkes munka-
társával karöltve lendületes munkával vért részt szak-
oktatásunk fejlesztésében. Működési idejére esik a gazda-
sági akadémiák és a kertészeti akadémia főiskoláinak
szervezése. Nem kevésbé jelentős azonban a közép- és
alsófokú gazdasági szakoktatás területén bekövetkezett
fejlődés. A középfokú gazdasági tanintézetek, a téli
gazdasági iskolák és tanfolyamok, a háziaszonyképző
iskolák és a háztartási-gazdasági vándortanfolyamok
ebben az időszakban nagyértékben szaporodtak és
örvendezően növekedett a gazdasági tanári státusz lét-
száma is. Devich László dr.-nak a szakoktatásunk min-
den területére kiterjedő fellendülésben hervadhatatlan
érdemei vannak. Ezeknek méltatása után Suhayda Ti-
bor a gazdasági tanári kar nevében búcsút vett Devich
László dr.-tól, aki elérzékenyülten mondtat köszönetet
és válaszában arról biztosította a gazdasági tanári
kart, hogy továbbra is hűséges támogatója marad a gaz-
dasági szakoktatás ügyének.**

**Az Országos Magyar Tejértékesítő Központ vitéz
Urban Gáspár báró főispán elnöklésével tartotta XXI.
évi rendes közgyűlést, amelyen a földművelésügyi mi-
niszter Battha Pál államtitkár képviselte. Rajta kívül
ott voltak a földművelésügyi minisztérium részéről
Pazár Géza dr. gazdasági főfelügyelő, az OMGE kop-
visleletében Mutschenbacher Emil dr. ügyvezető-igaz-
gató, Lenk Jenő dr. ny. államtitkár, a Tejtermelők és
Tejszövetkezetek Országos Szövetségének igazgatója, a
mezőgazdasági kamarák kiküldöttjei és a vármegyei**

szövetkezetek képviselői. Vitéz Urban Gáspár elnöki
megnyitójában hangsúlyozta a háborús gazdálkodásban
a tejtermelés és a tejgazdaság országos jelentőségét.
Megállapította, hogy az OMTK, mint az ország legna-
gyobb tejipari és értékesítési vállalatja, mindig felada-
tához hűen igyekezett a termelők és fogyasztók között
azok érdekeinek szemellett tartásával szolgálni a köz-
érdeket. Biztosította a szövetkezeteket, hogy az OMTK
a jövőben még fokozottabban kíván segítségükre lenni
és anyagi erejéhez mérten értékesítési eredményéből
részt nyújt nekik. A közgyűlés helyesléssel fogadta az
igazgatóság jelentését, amelyből kiemelkedik, hogy az
OMTK az önálló kezelésben lévő tejszövetkezeteknek
minden beszállított liter tej után egy fillért, a nem ön-
álló kezelésben levőknek pedig egytized fillért juttat-
ott értékesítési visszatérítés címen. A tagszövetkezetek
nevében Kis Tóth József, a Baranyavármegyei Tejszö-
vetkezetek Szövetségének elnöke mondott köszönetet
az igazgatóságnak, hogy értékesítési visszatérítést adott.
Hangsúlyozta, hogy a falusi tejszövetkezetek a nehéz
idők ellenére rendületlenül teljesítik kötelességüket.
Ígértet tett arra, hogy a tejszövetkezetek is minden
erőfőkkel segíteni fogják a szövetkezeti gondolat to-
vábbi fejlődését. Az igazgatóság jelentése egyébként
megállapítja, hogy az 1943. esztendő a tejforgalom
szempontjából kedvezőtlen körülményekkel indult, de a
kötve tejszolgáltatási rendelet megváltoztatása a
helyzetet. Az OMTK az elmúlt évben kibővítette szál-
lított hálózatát. Az OMTK nagy súlyt vet telepének és
tejszolgáltató körzeteinek további kiépítésére és felkészül-
tására, hogy a fokozódó közellátási követelményeknek
mindenben meg tudjon felelni. A múlt évben átvette az
OMTK a hárpataljai tejgazdálkodás és tejértékesítés
megszervezését és Huszon kirendeltetés létesített. Az
erdélyi tejgazdaság kiépítésére támogatott az Erdélyi
Tejgazdasági és Tejértékesítő Szövetkezetet. Kazain- és
tejenkoryárai útján gondoskodott a hazai gyógyszer-
és műanyagipar nélkülözhetetlen szükségleteinek ki-
elégítéséről és állandóan fejlesztette telepeit a tej mi-
nőségének megjavítása érdekében. A közgyűlés ezután
újabb megválasztotta további egy évre az igazgatósá-
got és a felügyelőbizottságot, mégpedig Battha Pál,
Bartfay Gusztáv dr., Farkas Gábor dr., Hardy Dehner
Béla, Hockenberger Konrad dr., Hubay Sándor dr., Ko-
vácsy Dénes, Lenk Jenő dr., Mátyássy Mihály dr.,
Mutschenbacher Emil dr., Pazár Géza dr., Bázgha Ká-
roly és Tóth István dr. személyében. A közgyűlés után
megtartott igazgatósági gyűlés az igazgatóság elnökevé
választotta Urban Gáspár báró főispánt, alnökevé pe-
dig Erdőhegyi Lajos dr. ny. főispánt választotta meg.

**Új elnökök választotta a Baromfitenyésztők Szövetke-
zete. A Baromfitenyésztők Szövetkezte legutóbbi tartott
igazgatósági és felügyelőbizottsági gyűlésen föltöltök-
te a Baranyos Károly dr. államtitkár nyugalomba vo-
nulásával megüresedett elnöki tisztséget. Baranyos
Károly államtitkárnak a szövetkezet létrehozásában
szerezett érdemei méltatása után az igazgatósági és fel-
ügyelőbizottsági gyűlés egyhangú jelölésével Battha
Pál államtitkárt választotta meg elnökevé, akinek szem-
élye biztosítékot nyújt arra, hogy a szövetkezet el-
nöksége jó kezébe kerül. A Baromfitenyésztők Szö-
vetkezetének működéséről szóló beszámoló megemléke-
zett a szövetkezet propagandá- és ismeretterjesztő
tevékenységéről. A szövetkezet eddigi működése során
242 ismeretterjesztő cikket jelentetett meg, 70.000 darab
díjmentes füzetet osztott szét az érdeklődők között.
Támogatta a szaktanácsadónők munkáját, oktatófilmet
készíttetett; előmozdította tagjai takarmánybeszerzé-
sét és más eszközökkel is hatékonyan fejlesztette a
baromfitenyésztést. A baromfitenyésztés lelküldése érde-
kben 10.000 pengő jutalmat tűzött ki annak, aki a pestis
ellen valamilyen védekezési eljárást feltalál. Bár szá-
mos (433) jelentkező között ezirányú tapasztalatait,
egyik sem bizonyult megfelelőnek arra, hogy a pestis
pusztítását megakadályozza. A szövetkezet jövő évi
munkatervé is a baromfitenyésztés fejlesztését előzza.
Minél gyorsabb időben kíván segítséget nyújtani a
baromfiteltelek részére, fontos feladata továbbá, hogy
a baromfitenyésztés iránt megnyitalkozó érdeklődést
továbbra is ébren tartsa és ezáltal az illetékes körök
figyelmét a baromfitenyésztés fontosságára felhívja, a
takarmányellátást megkönnyítse; a gazdálkodás rész-
éről pedig a baromfi iránt fokozottabb megbecsülést
vívja ki, ami a nagyobb termelés és minőségi áru elő-
állításának alapfeltétele.
K. T. dr.**

**Az erdélyi állattenyésztő szövetségek gyűlése. Az
Eszak-erdélyi Állattenyésztő Egyesületek Szövetsége a**

háborús közlekedési nehézségek ellenére is ünnepe-
lyes körökben tartotta meg június 29-én igazgató-
választmányi és évi rendes közgyűlést Kolozsvárott.
Teleki Béla gróf szövetségi elnök elfoglaltsága miatt
a földművelésügyi miniszter és a földművelésügyi mi-
nisztérium erdélyi kirendeltségének képviselőiben
megjelent Karász György m. kir. gazdasági felügyelőt
kérte fel elnöklésre. Megjelent a földművelésügyi mi-
nisztérium állattenyésztési főosztálya képviselőiben
Zabrácsky Imre m. kir. főosztályfőfelügyelő Kolozsvár vá-
ros főispánja és polgármestere képviselőiben
Szegecsy Viktor dr. tanácsnok, az EMGE részéről Tó-
rók Bálint igazgató, Olajos Gábor vármegyei m. kir.
gazdasági főfelügyelő, továbbá számos hivatalos kiküld-
ött és állattenyésztő gazda. A szövetség 1942-43.
üzemi évi működését Puy Aladár m. kir. gazdasági fel-
ügyelő, szövetségi igazgató nyomatásban megjelent
beszámoló keretében ismertetőt, amit a szövetség min-
den érdekelte tagjának és hivatalos szervének megküldött.
A jelentés ismertetésére jövő számban visszatérünk.
Értekes felszólalások után a szövetség állattenyésztő
gazdáinak messzemenő támogatásáért hálafejté ki
Battha Pál földművelésügyi államtitkár, a földművelés-
ügyi minisztérium állattenyésztési főosztályának volt
főnöke iránt azzal, hogy őt a szövetség díszelnökevé,
ügyvezető elnökévé pedig vitéz Bíró Gyula dr. gazda-
sági főiskolai dékánt választotta meg. Ez alkalommal
került sor a szövetség juhtenyésztő szakosztályának
megalakítására is, amelynek elnökevé Tóth Tibor dr.
mezőgazdasági főiskolai tanár, igazgatójává Balla
György m. kir. gazdasági felügyelőt választották meg.
— A Székelyföldi Állattenyésztő Egyesületek Szövét-
sége július 2-án Csíkszeredán — a rendkívüli körülmé-
nyek miatt csak — igazgatóválasztmányi gyűlés ke-
retében tartotta meg beszámolóját a szövetség 1942-43.
évi működéséről. Megjelentek a földművelésügyi mi-
nisztérium erdélyi kirendeltsége képviselőiben Mondok
Sándor m. kir. gazdasági felügyelő, vitéz Gaál Ernő,
Csíkvármegye főispánja, a vármegyei gazdasági fel-
ügyelőségek vezetői, az egyesületek ügyvezető igaz-
gatói és az igazgatóválasztmányi tagok nagy számban.
Teleki Mihály gróf elnök megnyitott beszédében rámutat-
ott azokra a nehézségekre, amelyekkel a gazdák
az elmúlt esztendőben is meg kellett küzdeni. Kifeje-
zésre juttatta azt a tervét, hogy amennyiben a viszo-
nyok megengedik, még ez évben összehívja a közgyű-
lést. Megemlékezett a szövetség múlt évben elhunyt
számvizsgálóbizottsági elnökeinek, G. Csomós Miklós-
nak tragikus haláláról. Majd őszinte meleg ragaszkodá-
sának adott kifejezést Battha Pál államtitkár iránt —
aki a Székelyföld állattenyésztésének kérdéseit mindig
nagy szeretettel és megértéssel támogatta — magas
előéletése alkalmából. Javaslatára a választmány
enyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy táviratilag
advázi az államtitkár. Utána Szalhmány Ákos ügy-
vezető igazgató olvasta fel a szövetség 1942-43. évi beszá-
móját. Eszerint 1948 november 1-én a szövetség terü-
letén 4 egyesületben, 32 uradalmi és 212 népies teny-
szetben, 311 uradalmi és 8669 kisgazda, összesen tehát
8980 tehén állott ellenőrzés alatt. Ez a szám az elmúlt
évhez viszonyítva 1103 darabos emelkedést jelent. A
termelési eredmények, tekintettel a háborús viszonyokra,
és arra a körülményre, hogy az állomány 96%-a kisgaz-
dák tehene, nem lebecsülendők. Az 5505 éves tehénre
eső átlag 1760 kg tej, abban 66,6 kg tejsír, 3,8 zsír %-kal.
Legmagasabb termelést ért el a Háromszéki Állatte-
nyésztő Egyesület 1248 éves tehene, 1826 kg tej és 68,4
kg tejsír (3,7%) hozammal. A választmány elfogadta
az 1943. évi zárszámadásra vonatkozó számvizsgáló-
bizottsági jelentést, a számvizsgálóbizottság újra-
választására vonatkozó javaslatot, valamint a folyó évi
kölségvetést. Mondok Sándor m. kir. gazdasági fel-
ügyelő felszólalásában további kitérőkre és fáradságtal-
lan munkára hívta fel a gazdáltságszadalmat figyelmét,
igyekezzenek lehetőség szerint emelni az állattenyésztés
szintjét, hogy az előjövő béke idején eredmény-
nyel vehessük fel a versenyt a külfölddel. Gajdócsy
Nándor vármegyei m. kir. gazdasági főfelügyelő a nö-
védképzésével kapcsolatban az egyes gazdák
részéről tapasztalt helytelen felfogásra mutatott rá, ki-
emelve a gyakori bikaminősítések fontosságát.

**A Székelyföldi Állattenyésztő Egyesületek Szövetségé-
nek az 1942/43. évi beszámoló jelentéséből megállapít-
ható, hogy a rendkívüli nehézségek ellenére is előbbre
jutott az állattenyésztés fejlesztése terén. Az ellenőrzött
tehének létszáma alig emelkedett, ami azzal magyaráz-
ható, hogy a szakképzett ellenőrökben mutatkozó hiá-**

**Nem titok
mit Ketten tudnak!**

**EZER ÉS EZER GAZDA TUDJA
PORZOL-PORPÁC
A JÓ TERMÉS TITKA!**

ARZOLA VEGYÉSZETI K.F.T. BUDAPEST 4 POSTAFIÓK 180

nyok miatt csak a jó állattenyésztő gazdák jobb minőségű állataival foglalkoztak. A termelési eredményeknél elsőbbségben áll rendelkezésre mind a 4 székelő vármegye adata, amelyből megállapítható, hogy Maros-Torda és Udvarhely megyékben az emelkedés jelentékeny. A Háromszék megye első évi termelési eredményei megelőzték az előbb említett vármegyék termelését. Csökkenés mind tehénlétszámban, mind termelésben a nagy szarvasmarhalétszámú Csik vármegyében volt, amely megyének igen kevés tehene áll ellenőrzés alatt, a vármegyei tehénlétszámuk mindössze csak 1.48%-a. Ha e vármegyének az 1942/43. évben törzkönyvi bírálatra került teheneinek osztályozását megnézzük, azt látjuk, hogy a II/III. osztályzatú és ennél jobb osztályzatot kapott tehének 20%-át teszik az összes bírált tehéneknek, míg a tenyésztők között csak 9.1%-a érte el a II/III. testalkati osztályzatot és ennél jobb osztályozású nines is, ilyen apaállatokkal pedig nem lehet a minőségi színvonalat emelni. A szövetség területén 32 uradalomban 311 és 212 népies tenyésztőben 8669, összesen tehát 8980 tehén áll ellenőrzés alatt, amely a szövetség területén lévő 1% éves felüli tehénlétszámuk 5.99%-át teszi ki. Gyarapodás összesen 1105 drb. A tejtermelési szövetségi viszonylatban átlag 1760 kg, átlag 3.8% zsírtartalommal, ami a múlt évéhez viszonyítva 87 kg-os emelkedést mutat. A tejtermelés terén vármegyei átlagban első helyen áll Háromszék vármegye, átlag 1826 kg-os tejtermeléssel, átlag 3.7% zsírral. A szövetség területén első helyre kerültek népies viszonylatban *Marosvásárhely* kiskisgyártói 2539 kg tejtermeléssel, átlag 3.7% zsírral, az uradalmiak között *Adleff Norbert* szászregényi tenyésztő 4430 kg tejtermeléssel, 3.8%-os átlagos zsírral. Egyedi eredménnyel az első helyre került a népies állományok között *Csernathony György* radnád-fői (Maros-Torda vm.) kiskisgyártó „42. Leuke” nevű magyartarka tehene, mely 322 nap alatt 5769 kg tejet és ebben 169.3 kg tejszírt termelt, második helyre *Fücsesy Sándor* marosvásárhelyi kiskisgyártó „57. Virág” magyartarka tehene került, amely 295 nap alatt 5179 kg tejet és ebben 181.3 kg tejszírt termelt, az uradalmiak között első lett *Adleff Norbert* szászregényi tenyésztőből „3. Frida” magyartarka tehén 4943 kg tej- és ebben 182.0 kg tejszírttermeléssel, második lett *Wermescher Ernő* vajdaszentiványi tenyésztőből „7. Lóri” magyartarka tehén 4466 kg tej- és ebben 151.2 kg tejszírttermeléssel. Állami tenyészakció keretében kiosztásra került 604 szarvasmarha, 1151 sertés és 283 juh. Eladtak 474 tenyészbikát 2760 pengős átlagáron. A kiszállított vágómarhák száma 29,079 volt. A szövetség területén 38 háromnapos állattenyésztési tanfolyamot tartottak nagyszámú hallgatóknak. A sikerült jelentést *Szathmáry Akos* m. kir. gazdasági felügyelő, szövetségi ügyvezető igazgató állította össze.

A Felsődnánntúli Állattenyésztők Szövetségének 1942/43. évi működési jelentése több, mint 100 oldalas könyv alakban jelent meg, magában foglalva az ország legjobb állattenyésztő vármegyéinek zanszerű adatait. Ezekből megállapítható, hogy a háborús gazdasági nehézségek ellenére sem volt az ellenőrzés terén visszaesés, sőt állandó gyarapodás mutatható ki, amely a gazdasági adalom haladnivalóságának és lelkes állattenyésztési tevékenységének tulajdonítható. A tejtermelés terén mutatkozó némi esőkénés a gyenge takarmánytermeléssel és az abrakmármányhiánnyal magyarázható, amit azonban nagy mértékben megakadályozott, illetve pótoló a nagyszámú épített silő, amelyeknek segítségével az ezideig majdnem hasznavehetetlennek tartott takarmányból is izletes és jó táplálékot készíthetnek. A szövetség területén az említett időszakban 424 uradalomban és 196 községben folyt az ellenőrzés. Az uradalmi tehénlétszám 18,006, kiskisgyártó tehénlétszám 9948 volt, tehát összesen 27,954, amely a múlt évéhez viszonyítva 2210-zel emelkedett. A szövetség területén lévő összes tenyésztőben létszámuk 16.29%-a áll ellenőrzés alatt. Az emelkedés szövetségi viszonylatban 3.1%. A szövetség területén lévő uradalmi tehéneknek majdnem 1/4 része áll ellenőrzés alatt, ami azt jelenti, hogy az összes értékesebb tenyésztet ellenőrzés alatt van. Kiemelkedő Fejér vármegye uradalmi ellenőrzött tehénlétszáma, amely a vármegyei összes létszámuk 77.08%-át teszi ki, míg a népies állományú Sopron megye magaslík ki a szövetség többi vármegyéjéből, amennyiben a vármegye egész népies állományának 20.25%-a áll ellenőrzés alatt. A szövetségi átlagos tejtermelés az uradalmi tehéneknek 2844 kg, átlag 3.7% zsírral, a népies állományú 2293 kg, átlag

3.7% zsírral, ami a múlt évéhez viszonyítva az uradalmiaknál 87 kg-mal, népieseknél 70 kg-mal kevesebb. Az uradalmi tehéneknek Sopron vármegye termelt a legtöbb tejet 3151 kg-os átlaggal, a népies állományú Fejér vármegye került az első helyre 2582 kg-os átlaggal. A szövetség területén első helyre került az uradalmi állományok között az Esterházy hitbizomány öntés-pusztái (Sopron vm.) tenyésztője 4767 kg tejtermeléssel, átlag 3.7% zsírral, a népies állományok között a ráczmási kiskisgyártó (Fejér vm.) 4730 kg tejtermeléssel, 3.57%-os átlagos zsírttermeléssel. Egyedileg az első helyre az Esterházy hercegi hitbizomány földvárpusztái tenyésztője „513. Bimbó” nevű magyartarka tehene került, amely 354 nap alatt 10,768 kg tejet termelt, átlag 3.5% zsírral, a második helyre a pusztaszentmihályi berguzdaság (Veszprém vármegye) „218. Hedvíg” nevű magyartarka tehene került, amely 352 nap alatt 10,573 kg tejet termelt, átlag 3.9% zsírral. A szövetség területén 2916 sertés áll ellenőrzés alatt, amelyből 1492 Fejér vármegyében, 385 Sopron vármegyében, 459 Vas vármegyében, 580 Veszprém vármegyében van. A juhek és baromfiak ellenőrzése folyamatban van, a juhek közül összesen 1125, baromfiakból 13,753 áll ellenőrzés alatt. Eladtak 1952 bikát, 595 tenyésztehenet és 2294 növendékcsüszót. Az 1943. évi központi tenyészállat-értékesítésre bejelentett bikák közül eladtak 185 bikát 3807 pengős szövetségi átlagáron. Az igénybevevők és kiszállított szarvasmarhák száma 62,657 darab volt. Az *Albrecht* királyi herceg emlékdíjjal a szövetség *Schröcker Sándor* alsótekeresi (Veszprém vm.) tenyésztőjét tüntette ki. A szövetség a központi értékesítésre bejelentett bikák tulajdonosai között rendezett díjazás alkalmából 14 értékes díjat osztott ki. A szövetség területén 107 községben több, mint 4000 hallgató számára tartottak állattenyésztési tanfolyamot. Az értékes adatokat tartalmazó jelentést *Kerek József* dr. m. kir. gazdasági felügyelő, a szövetség ügyvezető igazgatója állította össze.

Bikavásárok Maros-Torda vármegyében. A Maros-Tordavármegyei Állattenyésztők Egyesülete június 5-én *Nyárádszeredán*, 6-án pedig *Marosvásárhelyen* tenyészbikabemutatót rendezett. A vásárra a megszokottnál jóval kevesebb, mintegy 60 növendék bika hajtottak fel a törzkönyvvel rendelkező gazdák. A bikák minősége a múlt-hoz viszonyítva határozottan javult, bár a megfelelő mozgatlanság hiánya miatt még nagyon sok gyengébb lábállású bikát vezettek fel. A nyárádszeredai vásárra a határozottan jobb minőségű volt, ami arra mutat, hogy a nyárádvölgyi gazdák helyesebb állattenyésztési érzelkekkel rendelkeznek. A vásáron a felbontott bikák közül 29 darabot a Maros-Tordavármegyei Állattenyésztési Alap, míg 14 darabot a Szolnok-Doboka megyei Állattenyésztési Alap vásárolt meg. A legmagasabb ár 2400 pengő volt, míg a legmagasabb árát elért bika 5000 pengőért kelt el.

A földművelésügyi miniszter ajándéka a gazdatisztek egyesületének. A földművelésügyi minisztérium tenyészvélőbizottság osztálya a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületének ajándékozta a magyar mezőgazdaság nagyjainak tisztelet felékelő álló arcképesarokát a létesülő gazdasági internátus szobáiban leendő elhelyezésre. Az egyes szobákat az elhunyt agrármegyesárokról nevezik el.

A rostonövényfeldolgozó géppel rendelkező gazdák figyelmébe. A Budapesti Közlöny 142. számában megjelent 112.400/1944. K. M. számú rendelet 15. §-a jogot ad annak a rostonövénytermelő gazdának, aki feldolgozásra alkalmas gépi berendezéssel rendelkezik (Stemmer vagy hasonló gép) arra, hogy önmagának állítson ki vételi jegyet és saját termésű rostonövényét feldolgozassa. Ehhez engedélyre van szükség, amelyet július 30-ig a Rostonövényforgalmi Központtól (Budapest, VI. Liszt Ferenc-ter 3.) kell kérni.

Kenderázató tanfolyam. Az iparügyi miniszter augusztus 7-től 19-ig a mezőhegyesi állami ménesbirtokon kenderázató tanfolyamot rendez. A résztvevők díjmentesen utaznak és a részvétel és ellátás ingyenes. Jelentkezni lehet az illetékes kerületi házilipari felügyelősen. A tanfolyamra felvehető hallgatók száma korlátozott.

Az elosztó baromfi- és tojáskereskedők nem vásárolhatnak termelőktől. A Budapesti Kereskedelmi és Ipar-kamara közlése szerint az állipáni hivatalok által kijelölt forgalombahozó (elosztó) baromfi és tojáskereskedők közvetlenül nem vásárolhatnak a termelőktől, hanem csak a kintalrt árut hozhatják forgalomba.

Az OTI tájékoztatója a magánorvosok igénybevételeivel kapcsolatban. Az OTI közlése szerint abban az esetben, ha valamelyik OTI biztosított, vagy annak igényjogosult családtagja Nagy-Budapest területén magánorvosot azért vesz igénybe, mert illetékes körzeti orvos nines, az OTI az orvosi kamarai díjszabásban megállapított összeg 75%-át a biztosítottjának az igénybevett magánorvos által kiállított igazolás ellenében azonnal megteríti. A gyógyszerrel szülő vényt az igényjogosult lakóhelye szerint illetékes fiók felülvizsgáló orvosához kell benyújtani, akinek igazolására a gyógyszer bármely gyógyszerterá az intézet terhére kiszolgáltatja.

Felhívás a csonthejás gyümölcsmagvak gyűjtésére. A szárazzelem, valamint a gázalare szűrőbetétjének fontos alkotórésze az úgynevezett „aktív szén”, amelyet a csonthejás magvak hejából állítanak elő. Ilyen célra alkalmas a sárga- és őszibarack, a szilva, dió és mogyoró maghéja. A hadiparnak igen nagy mennyiségben van szüksége ilyen nyersanyagra. Ezért a levénteintézmény országos szervezettel hozáfogott a felsorolt gyümölcsök csonthejás magváinak gyűjtéséhez. A gyűjtést a Levénte Gazdasági Szövetkezők Központja végzi. Minden házbán gyűjtésük a csonthejás gyümölcsmagvakat, s ha azok tárolása bármilyen nehézséget okozna, adjuk át a levénteeknek, akik beváltási arat is fizetnek érte.

Felvétel a kertészeti és szőlészeti főiskolába. A M. Kir. Kertészeti és Szőlészeti Főiskolán szeptember 16-án kezdődik a felvételi és a középiskolai érettségivel, vagy ezzel egyenértékű előképzéssel rendelkező augusztus 15-ig nyújthatják be felvételi kérvényüket. A kifogástalan magaviseletű és jó előmenetelű hallgatók különböző ösztöndíjakat nyerhetnek el, azok pedig, akik állami szolgálatba kívánnak lépni, évi 1200 pengő ösztöndíjat kapnak. A főiskola tanulmányi ideje nyolc félév, ami után kertészeti és szőlészeti oklevelet nyernek a hallgatók. A főiskolai végzettség érdekkepviseleti, kertészeti és szőlészeti felügyelői, hegyközségi titkári, kertészeti és szőlészeti tudományos és kísérletügyi, főiskolai és gazdasági szaktanári állásokra képesít, ezenkívül a nagyobb kertészeti és szőlészeti üzemek vezető állásait is a főiskolát végzettség részére tartja fenn a hegyközségi törvény. Részletes tájékoztatót a főiskola dékánai hivatala küld (Budapest, XI. Nagyboldogasszony-utca 45).

Pályázat a Vitézi Rend gazdaképző iskolájába. Zala vármegye alispánja a törvényhatósági kisgyűlés által a Vitézi Rend örkenyi gazdaképző iskolájában létesített alapítványi hely betöltésére az 1944/45. tanévre pályázatot hirdet. Az alapítványi hely 350 pengő maximális értékben a tanulóothoni elhelyezést és a tanítással felmerülő költségek fedezetét biztosítja. Az ösztöndíjban zalavármegyei származású és a vármegyében lakó vitézi várományos vagy kisbirtokosoktól származó ifjú részesíthető. A kéllően felszerelt pályázati kérvények július 31-ig a vármegye alispánjához nyújthatók be.

Felvétel a m. kir. szőlészeti és borászati szakiskolába. A földművelésügyi miniszter a bihariószegi, kecskeméti és soproni m. kir. szőlészeti és borászati szakiskolák 1944/45. tanévre a tanulók felvétele céljából pályázatot hirdet. A harmadik év sikeres befejezésével a tanuló végbizonnyítványt nyer, amely az állami és a 100 kat. holdon aluli kiterjedésű magánüzőgazdaságokban önálló szőlőkezelőként, illetve az állami és a magánüzőgazdaságokban pincemesterként való alkalmazásra képesít. A tanév október hó 1-én kezdődik és július hó 31-én végződik. A szőlészeti és borászati szakiskolák első évfolyamára rendez tanulókat olyan pályázók vehetők fel, akik 17. életévüket betöltötték, legfeljebb az elemi iskola VI. osztályát sikerrel elvégezték. A szakiskolai tanulók részére internátus áll rendelkezésre. A felvétel iránti kérvények a földművelésügyi miniszterhez címezve augusztus 20-ig a soproni, bihariószegi vagy kecskeméti m. kir. szőlészeti és borászati szakiskola igazgatóságához adandók be. Részletes felvilágosítás is ott kapható.

A lévászáró bizottságok útiterve. A Léértékesítő Szövetkezők közlése szerint a *szárci melegvérű lovat császáró bizottság* július 25-én 10 órakor Jászladányban, 26-án 10 órakor Felsőnyéken, 27-én 10 órakor Szegeden, 28-án 10 órakor Garán, 29-én 7 órakor Szabadkán, 29-én 12 órakor Bajmekon, 30-án 10 órakor Lovasberényben, 31-én 9 órakor Putnokon, 31-én 2 órakor Szikszón vásárol.

A mezőgazdasági többtermelés nemzetvédelem!

A termelés fokozása érdekében sohase hiányozzék a gazda takarmánykamrájából a **D-vitamint tartalmazó Biodit** takarmánykiegészítő

Napi adagjal:

Malacoknak, bárányoknak	-----	1/2 dkg
Hízó sertéseknek, süldőknek	-----	1 dkg
Borjúknak, csikóknak	-----	1 dkg
Tejelő tehéneknek, lovaknak	-----	2 dkg
Baromfinak, nyúlak	-----	1/2 dkg

Kedvezőtlen időjárás esetén a friss széna és lucerna sem tartalmaz megfelelő mennyiségű vitamint, ezzel szemben a **Biodit** mindig garantáltan 150.000 nemzetközi egység D-vitamin tartalmú, **adagolása tehát nyáron is nélkülözhetetlen!**

A BIODIT beszerezhető a **Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél** Budapest, V., Alkotmány-utca 29. és vidéki kirendeltségeinél.

Kérjen részletes ismertetőt!

Gazdaság...
1944...
30. SZ...
Gazdaság...
Lajos (C...
bentkoszt...
Pál (Muszla...
latta, mint...
raz László...
VII. osztály...
ellenőr. Gr...
em. 15.), fo...
hoz ért. W...
nyári id...
Budasán...
sz.), beszt...
gazdát, ak...
Borsányi D...
kást, aki 16...
Hibaigaz...
dalmi moza...
Arad-Toron...
léseztől szö...
hogy az új...
S. Bálint...
maradt.

(28 rovabán...
azonn...
vez...
SZI...
ZOLA...
Bpest...
azonnal...
cuko...
TOZSI...
Az aratá...
letén foly...
figyelmét...
nek az ar...
tással idej...
pontban me...
védekezés...
A gabon...
korticából...
eséplése...
búzából a...
tek. A Ga...
kat arról...
utalványok...
eladását. A...
fontos köze...
mok vásárl...
a korai fa...
érdeklődés

V., A...
TEL...
Sürgör...

Gazdasági állás- és munkaközvetítés. A M. Kir. Országos Gazdasági Munkaközvetítő Hivatal közlése szerint munkát keresnek a következők: Csik vm.: Bíró Lajos (Csikrákos, Fő-út 169. sz.), 33 éves, nőtlen, mint bentkosztos kovács és lakatos. *Esztergom vm.:* Győre Pál (Muzsla, Malom), 7 gimnáziummal, 1 éves gyakorlattal, mint gyarmoknok, eséplési ellenőr. *Pest vm.:* Szász László (Bpest, XI., Kanizsai-u. 8. sz.), a gimnázium VII. osztályát végezte, a nyári idényre mint eséplési ellenőr. Grössl Józsefné (Bpest, IX., Viola-utca 17. II. em. 18.), főzni tud, a baromfihoz és kerti munkálatokhoz ért. Weisz Lóránd (XIV., Korong-u. 6.), gépész, a nyári idényre. *Munkást keres: Beszterce-Naszód vm.:* Budusán Oktávián dr. (Beszterce, Horthy Miklós-ter 31. sz.), besztercei 63 holdas tejgazdaságába keres olyan gazdát, aki a gazdaságot családijával vezeti. *Fejér vm.:* Borsányi István (Kajászószentpéter), olyan férfimunkást, aki lóhoz ért és kaszálni tud.

Hibaigazítás. Folyó évi 28. számunk „Gazdasági-mozgalmak” c. rovatában közöltük a Csanád-Arad-Torontálvármegyei Gazdasági Egyesület közgyűléséről szóló tudósítást. Ennek kiegészítésül közöljük, hogy az úlnann megválasztott elnökség tagjai közül S. Bálint György alelnök neve sajnálatos módon kimaradt.

NYILTTÉR.

(E rovatban foglalkozni nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dunántúli őskeresztény, intenzíven kezelt cukorgyári gazdaság, 2200 katasztrális hold **azonnali felvételre keres őskeresztény vezető-intézőt**

lehetőleg német nyelvtudással. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével

Acscukorgyár, Ács.

SZÍVÓGÁZMOTOROK
CSUTKA-ÉS FA-TUZELESRE
MOTOR-ÉS GÉPGYÁR
ZOLNAY, MARTOS ÉS HERZ
Bpest, XIV. Erzsébet királyné-utca 37.

Dunántúli őskeresztény cukorgyár **azonnali felvételre keres hosszabb gyakorlattal bíró cukorrépa-felügyelőt**

lehetőleg német nyelvtudással. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével

ÁCSICUKORGYÁR, ÁCS.

TOZSDE ÉS KERESKEDELEM.

A gabona- és terménypiac helyzete.

Az aratás most már csaknem az egész ország területén folyik. Illetékes helyről felhívták a gazdák figyelmét, hogy minden perccel kihatározzák az aratást még a szokottnál is nagyobb erőfeszítéssel idejében elvégezni. Ha a lehető legkorábbi időpontban megtörténik az aratás, az a legveszélyes elleni védekezésnek is a legbiztosabb módja.

A gabonapiacra a tavalyi készletekből csupán kukoricából van még valamelyes kínálata. Az új termés eséplése sok helyen már megkezdődött és délvideki búzából a bizományosok egyes tételüket már át is vették. A Gabonaforgalmi Központ értesítette a malmoikat arról, hogy a kereskedők az új gabonavásárlási utalványokra július 16-a után megkezdhetik a gabona eladását. Az ország liszt- és kenyérellátásához fűződő fontos közellátási érdekek megkívánják, hogy a malmok vásárlásait megkezdjék.

A magpiacra a bitorherté kínálata élénk. Borsóból a korai fajtákat már piacra hozták. Tarlóvetésekhez érdeklődés mutatkozik köles és muhar iránt.

Szlovákiában megállapították az új gabonaárakat. A rendelkezés szerint a már két év óta érvényben volt árak továbbra is megmaradnak, s csak a külön térítésben van némi eltérés. A búza ára hl-súly szerint 175-189 korona; ehhez jár még q-kint 65 korona termelői térítés és 30 korona prémium. Washingtoni jelentés szerint az *Egysült Államok* a kukoricahiány enyhítése céljából július havi szállításra Argentínából 160,000 tonna kukoricát vásárolt. Még ez évben további 1 millió tonnát akar vásárolni, e mennyiség elszállítása azonban hajóterhiány miatt nehézségekbe ütközik. *Chicagóban* a gabonahatáridős piacon szilárd az irányzat. Mintán a készletek igen jelentősek, az árak emelkedése a dollár vásárlóerejének eséklésében kereshető. A szeptemberi búza egy bét leforgása alatt 156 centről 159 centre, a zab ára 74 centről 76 centre emelkedett bushelenként. A szeptemberi rozs ára bushelenként 110 cent. *Winnipegben* a rozs októberre 110 cent. Szeptemberre az árpa 64 és a zab 51 cent bushelenként.

Állatpiaci szemle.

A budapesti vágómarhapiacra kevés árú érkezik, elsősorban a rét- és legelőterületek után beszolgáltatandó állományból. A sertésfelhozatal is eséklött az elmúlt héten.

A vidéki állatpiacokon az aratási idénynek megfelelően lanya a forgalom, mindenféle súlyú süldő és jármosókör iránt van élelkebb kereslet, utóbbiakért 4-6,50 pengő terjedő kg-kinti árakat fizetnek. Július második hetében a vidéki vásárokon a következő árakat fizették: 1½ éves üsző 2-4-, beállítani való tinó 1,80-4-, frissfejős tehén 1,60-5-, jármosókör 2-6,50 pengő kg-kint, könnyű igrásló 1500-5000-, nehéz igrásló 1600-4000-, pengő darabonként. A legalacsonyabb árakat az erdélyi, a legmagasabb árakat a tiszántúli vásárokon fizették. Az állami akció részére keresett tenyészüszökért 3-3,20 pengő kg-kinti árat kínálnak.

Termény- és takarmányfélék.

A gabonafélék* árát a 37,000/1943. K. M. számú rendelet (l. „Köztelek” 1943. 26. sz.) állapította meg. A különféle termények és vetőmagvak* árát a 40,000/1943. K. M. számú rendelet (l. „Köztelek” 1943. 27. sz.) állapította meg.

Magpise. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezte magpiai helyi jelentése.) 1944 július 20. A magpiacra a bitorherté kínálata megéklült, egyéb magfélésekben nincs ártet. Tarlóvetéshez kölest és muhar keresnek. A hüvelyesek piacán újtermésű borsóból a korai fajták már piacra kerülnek, a termés minőség és mennyiségleg kedvezőnek ítérlkezik, a késői fajták kilátásait a sok csapadék egyes helyeken lerontotta. Egyéb cikkekből a hüvelyesek piacán még teljesen ártetlen.

A szalastakarmány- és szalmaárakat* a 40,000/1943. K. M. számú rendelet (l. „Köztelek” 1943. 27. sz.) állapította meg.

Burgonya. A Burgonyakereskedelmi Egyesülés az 1944. évi termés új burgonyáért a közellátásügyi miniszter rendelete alapján július 13-tól kezdve, további intézkedésig, a termelőknek budapesti piacon az I. osztályú, étekeszű minőségre válogatott árúért q-kint 32- pengőt, II. osztályú 3 em-nél kisebb apró burgonyáért q-kint 16- pengőt fizet feladóállomáson, vagónba vagy hajóba rakva. A fenti megállapított áról Budapest-Nagyvásártélepen és herakóállomás közötti távolságnak megfelelően vasúti szállításkorál a 15/c kocsiosztály fuvardíja, hajófuvarozásnál pedig a tényleges szállítási költség vonható le.

Állatok és állati termékek.

A vágómarha- és borjúárakat* a 36,700/1943. K. M. számú rendelet (l. „Köztelek” 1943. 28. sz.) állapította meg.

A vágójuh- és bányárakat* a 36,700/1943. K. M. számú rendelet (l. „Köztelek” 1943. 28. sz.) állapította meg.

Tenyészmarhák és jármosókörök. (A Magyar Mezőgazdák Állattértekülő R.-T. társári jelentése.) 1944 július 19. A jármosókörök és tenyészállatok eladása legnyilvánosabrt csak lábon történik. Vásárokon a felhajtások csekélyek, a forgalom kisméretű. Jármosókör és beállítani való tinó (tarka és fehér) súly, kor és minőség szerint *darabonként* 3500-5500, üres tenyészüsző kor, súly és minőség szerint *darabonként* 800-1300, vemhes tenyészüsző kor, minőség és vemhesség fok szerint *darabonként* 1600-2600, fiatal vemhes és frissfejős tehén *darabonként* 3000-4000 Ft.

A sertésárakat* a 39,200/1943. K. M. számú rendelet (l. „Köztelek” 1943. 28. sz.) és a 45,900/1943. K. M. számú rendelet (l. „Köztelek” 1943. 33. sz.) állapította meg.

A baromfiárakat* a 39,900/1943. K. M. számú rendelet (l. „Köztelek” 1943. 28. sz.) állapította meg.

A tojásárakat* a 38,100/1943. K. M. számú rendelet állapította meg.

A tej és tejtermékek* árát a 38,800/1943. K. M. számú rendelet (l. „Köztelek” 1943. 27. sz.) állapította meg.

*) Ezeket a megállapított és változatlan árakat a rendelkezésünkre álló kevés hely miatt részletesen minden hónapban csak egyszer, a havi első számunkban közöljük.

Különfélék.

Zöldség és gyümölcs. (Budapest székesfőváros városigazgatóságának jelentése.) A nagyvásártélepen és a vásárcsarnokokban 1944 július 19-től 15-ig jegyzett árak q-kint, arany-pengőben. *Zöldség:* Sárgarépa, zöldjével (100 csomó) 25-80-; petrezselyem, zöldjével (100 csomó) 20-80-; zeller zöldjével (100 csomó) 30-100-; karalábé, zöldjével 100 db 3-16-; (100 csomó) 15-140-; karfiol, levéllel 100-260-; tisztított, la 150-500-; vörshagyma, zöldjével (100 csomó) 8-20-; fokhagyma, új (100 csomó) 80-160-; fejeskáposzta 30-60-; kelkáposzta 40-100-; fejesaláta (100 fej) 16-40-; torma, nemesített, la 400-; IIa 150-280-; erős 70-150-; újbungonya, apró 28-20, nagy 61-80; champignon-gomba, la 1100-2000-; retek (100 csomó) 30-80-; uborka 60-200-; zöldsaprika, újdonság (100 db), tölteni való, nagy 40-120-; apró, hegyes 10-50-; tök 10-40-; paradicsom 200-800-; zöldbab 40-120-; zöldborsó 40-160-; sóska, 50-140-; paraj, tisztított 100-250-; *Gyümölcs:* Alma, új 120-400-; körte, új 100-500-; eszessznye, fekete, ropogós, nagy 300-600-; apró 200-300-; piros, ropogós, nagy 250-600-; apró 200-350-; sárga, ropogós, apró 120-250-; meggy, kemény, nagyszemű 120-500-; aprószemű 120-250-; szamóca 300-700-; ribizli 100-200-; eges, zöld 100-160-; érett 140-340-; málna 200-500-; kejszibarack, la 200-600-; őszibarack 250-1200-; szilva, gömbölyű, újdonság 200-320-.

Borpiac. (A Magyar Szőlőgazdák Országos Borértékelő Szövetkezetének jelentése.) 1944 július 18. Az utolsó héten a kereskedelem kereslete megéklült, ami az árakra is némi befolyással volt. Az Alföldön kistermelőkél az árak 26-28 fillér, az uradalmaknál 28-30 fillér között mozogtak literfokonként. Az élénkítés a minőségi borpicekra is kiterjedt. A peronoszpórától további kárjelentések értek.

Szesz. A szeszgyedáruságnál az őrszes szeszféleségekben a forgalom június havában a eséklött mertvben megállapított keretek között mozgott, változatlan áron.

Gyümölespálinka. A gyümölespálinkapiacra június havában a kereslet élénk volt, különösen törkölypálinkában, amely keresletet ma már a termelő szeszfőzők nem tudják kielégíteni, mert raktári készleteik túlnyomórésztben elfogytak. A törkölypálinka budapesti ára 36-38 pengő. Seprőből kevés volt a kínálat és a kereslet is. Ára 38-40 pengő. Szilvapálinkából még vannak nagyobb készletek. Eladások csak kisebb tételekben történtek. Jöminőségű árúért 40 pengő feletti árakat fizetnek. Az árak hektoliterfokonként III. táblázat szerint fázisadóval együtt értendők a termelő vasúti-állomáson átvéve.

Országos állatvásárok. (1944 július 25-től augusztus 2-ig.) Nem egyszer megtörténik, hogy valamelyik vásárt különféle okok miatt nem tartják meg. Ezért ajánlatos az illető község előjáróságához válaszos kérdést intézni, hogy tartanak-e vásárt és állatfelhajtás lesz-e? *Július 25-én:* Aranyosmogyes, Kövesliget, Lendvavásárhely, Lengyelóti, Marcali, Mezőkaszony, Nagypirit, Szombathely, Turje, Zalaszántó, Zirc. *Július 26-án:* Alsónémedi, Buza, Csikszentsimon, Csokonvavásonta, Ihárosberény (sertés és juh nélkül), Lébény, Lesencetomaj, Nyírmada, Szenttamás, Zilah, Zomba. *Július 27-én:* Fehérvárusurgó, Hajdúdorog, Kapuvár (havi), Királydáróc, Pellérd, Szamosújvár, Szany, Tét. *Július 28-án:* Alsó-lendva. *Július 29-én:* Apátfalva, Jászfényszaru, Letenye, Nyárádszereda. *Július 30-án:* Kiskunlacháza. *Július 31-én:* Bácsbokod, Devecser, Dombóvár, Dunavecse, Érsek-vadkert, Fadd, Feketearó, Galambok, Halmai, Jászszerentgyörgy, Jászárokszállás, Kapuvár, Kiskőrös, Kőse, Kutas, Lövete, Mosonmagyaróvár, Nagydorog, Söjtör, Szendrő, Szigetvár, Tarján, Tiszánána, Ujkőcske, Vámosgyörk. *Augusztus 1-én:* Apc, Dés, Devecser, Dunavecse, Harkány, Hőgyész (bonyhádi tájfajta marha), Jászszentandrás, Köles, Mernye, Miskolc, Nagydobrony, Nagykanizsa, Nagykecs, Óriszentpéter, Perlak, Szikszó (marha és ló), Tab.

HIRDESSZEN LAPUNKBAN!

MÁTYÁS ZÚZÓ és ZELENSKI SILÓTÖLTŐ

egyetlen kalapácsos daráló, mely siló s tengeriszárat is tép.

Egyéb ZELENSKI gyártmányok: lovas, lakó és öntözőkocsik, hegesztett szerkezetek.

Gróf ZELENSKI GÉPGYÁR
PESTSZENTERZSÉBET, Mikszáth-utca 18. Tel.: 147-212, 347-566

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATTÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN

FOGLALKOZIK:
Mindennemű tenyész- és haszonállat vételével és eladásával, beállítási anyag szállításával és beszerzésével, **hizlalási hitelek nyújtásával.**

Gazdálársadalmi Intézmény.
Mindennemű állatkitivelt legelőnyösbben lebonyolítunk. Meghívásra a szakértőnket a helyszínrre küldjük.

ÁLLATSZÁLLÍTMÁNYOK CÍMZENDŐK:
BUDAPESTRE: szarvasmarha, borjú- és juboknál.
Budapest - Ferencváros - Marhavásártér
Sertéscknél:
Budapest - Ferencváros - Sertésvásártér

V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM
TELEFON: 111-310, 112-914
Sürgőnycím: MEGALER, BUDAPEST

Nem szükséges kiigénylési eljárást indítania

az eredeti belga-gyártmányú

AGRIBOP IV. B-jelű

KALAPÁCSOSŐRLŐ

beszerzéséhez, mely 16 kalapácsos, 18—22 lóerőt igényel, teljesítménye óránként 1000—2000 kg. Erős tartós felépítés, súlya 800 kg. Bőséges tartalékalkatrésszel ellátva

 raktárról szállítja a 655

Magyar Mezőgazdák Szövetsége
Budapest, V., Alkotmány-utca 29. sz.

Veszünk minden tételben

sumacot
(cukorcitrok)

Termelési szerződéseket kötünk, ideit termést átveszünk

Ajánlunk gazdaságoknak, erdőgazdaságoknak faállványos, azonnal szállítható erdőárvittelek **szalagfűrészgépét** az északkeleti gyárunk. Ajánlunk áruvevési **vasszöveget** korlátlan mennyiségben. Megkeresésre részletes ajánlattal szolgálunk.

Keresünk méznádszörpöt, minden tételben, mintázott **arájajlatokat** kérünk.

Keresünk kőmennyagot, azizamagot; nagyobb tételben mintázott **arájajlatot** kérünk.

Arajánlatokat kér:
MEZŐGAZDASÁGOK ÉRTEKESÍTŐ ÉS BESZERZŐ IRODÁJA
Bpest, VII., Károly király-út I. Sürgőnycim: Mőbiró, Budapest.

Délvidéki fiókiintézet:
Pomozy Délvidéki Általános Kereskedelmi Ügynöksége
Szabadka, Rudics-utca I. sz. 556

A szab.

» Bánáti Hengergyűrű «

kapásnövényeknél csak a vetőeszesorolya nyomán tömörít, a sorokot érintetlenül hagyja. Csak engedéllyel készíthető saját használatra is. Cukor és takarmányrépánál 20%-os, kukoricánál 10%-os többletermést igazolnak jeles gazdák.

Kérjen prospektust

a **Kistermelők Gazdasági Szövetkezetétől**
Budapest, IX., Czuczor-u. 5. 658

Nyugagyvaszon
tisztá kender, 47 cm széles P 14-40-től

Gyapjútakarók
nagy választékban 643

Aranytex
Budapest, IX., Horváth István-körút 11. (volt Vámbácz-ker) Telefon: 185-309

Eladó: Zilahnál 100 h., egyharmada szép, szőlővel, a többi erdő, kitűnő földek, remek legelő, részben kárpótelházható házhelyeknek, 280.000, esetleg fővárosi ingatlanra elcsereélhető.

Bérelhető: Debreceni vonalon, fővárostól 140 km. prima, 11 ar.kor., 500 kat. h. kitűnő épületekkel, őszire 1 q-ért, adóért.

Dunán üli síkfekvésű város, állomás mellett, 512 m. h. 8 sz. parkos kastéllal, azonnalra vagy őszre, m. h.-kint 250 kg. búza, kék, felszerelés nélkül. Adót tulajdonos viseli.

Budapest, IX., **HARRACH** Telefon: Ferenc-krt 24. 385-112 674

A Kiszállási Uradalomban eladók hazai fésűs és cigája 2-4 éves

tenyészkosok

amelyek a beltenyésztés elkerülésére végezt vonatok ki a tenyészetből.

Kiszállási Uradalom R.-T., Kiszállás, Bács megye. 675

Mangalica-tenyészűldőt,
35 kant és 35 kocát

adok el jászkeséri birtokon országosan elismert törzskönyvezett tenyészetemből. Átvételek. Hat hónaposak. Feltűnően szépek. Apáik a szatmári püspökség hídvégi híres tenyészkanyai közül választottak. Szimultánosan zottak és orbánc ellen oltottak. **Dr. Hegedűs Kálmán** v. ország. képviselő, **Jászkesér.**
Telefon: 8. 645

Engedélyezett

Gyapjútát megfonja megfesti

Sárány Lajos
Budapest, VIII., Lasy Imre-utca 1. Telefon: 188-748 650

14 drb okányl Schwartz-fele

szőke mangalica-kant
(1 és fél éves) vérfriessítés miatt hasonlókorú és jóminőségű **kanokkal**

elcsereélnek. **Biharvármegyei Közjóléti Szövetkezet Bergazdasága, Okány.** 67

Uradalom figyelmébe ajánlom az **erdélyi tisztagyapjútakarókat** 350-700 P darabonként

kendertakarók, páronként 140 pengő. Utánvét mellett szállít:

Halmann Zoltán textilkereskedő
Rákospalota, Kolozsvár-utca 46. 594

URADALMAK! Könnyítés a Konvenciósnak, munkásnak, HA A AKÖZELLÁTÁSI MINISZTERIUM **NÉPRUHÁZATI UTALVÁNYAIT Központilag váltják be.**

KOMILTEX
KOSZTICS MILÁN ÉS TARSAI BT.
TEXTILÁRU
NAGYKERESKEDÉSNEÉL
Cégtulajdonos: ifj. dr. balásfalvi KISS GÉZA
BUDAPEST, VII., MADÁCH IMRE-ÚT 5

Nagy választék, gyors és lelkiismeretes kiszolgálás

Előjegyzés kívánatos!

Összeállítás